Ազգ
Azg
armenian daily
12 ՄԱՅԻՍ 2004 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 86 (3009)

«Վարչապետ Էրդողանը ձիթենու ճյուղ է մեկնել Հայաստանին», գրում է «Միլիեթը»

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 11 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական «Միլիեթ» թերթը մայիսի 11-ի համարում «Վարչապետ Էրդողանը ձիթենու ճյուղ է մեկնել Հայաստանին» վերնագրով նյութ է հրապարակել: Այս մասին հաղորդում է Ստամբուլի «Մարմարա» օրաթերթը:

Ըստ հրապարակման, Թուրքիայի Բարձրագույն ատյանի հիմնադրության 136-րդ տարեդարձին նվիրված ընդունելությանը կազմակերպության նախագահ եւ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Մուստաֆա Բումին Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին նկատել է տվել, որ վերջերս նա սկսել է շատ ճանփորդել արտասահմանյան երկրներ: Էրդողանը պատասխանել է, որ «շատ է ճանփորդում, որովհետեւ Թուրքիայի լոբբիստական աշխատանքը թույլ է»:

«Ես այցելեցի մեզ շրջապատող գրեթե բոլոր երկրները: Հայաստանի հետ էլ պետք է շփում հաստատել: Մարդկանց սխալ բաներ են պարտադրվում: Այս տեսակետից այս այցերը շատ օգտակար են», ասել է Էրդողանը՝ անուղղակի պատգամ հղելով ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին, որը, ինչպես հայտնի է, մտադիր չէ մասնակցել ՆԱՏՕ-ի Ստամբուլյան գագաթաժողովին:

Ուկրաինան շահագրգռված է Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցմանը մասնակցելու

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ,
Կիեւ

Ուկրաինայի գիտությունների ազգային ակադեմիայի Եվգենի Պատոնի անվան էլեկտրաեռակցման ինստիտուտից սկսվեց Հայաստանի վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի Ուկրաինա կատարած պաշտոնական այցի աշխատանքային ծրագիրը: Այստեղ վարչապետին եւ Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանին ջերմորեն ընդունեց Ուկրաինայի ԳԱԱ նախագահ Բորիս Պատոնը: Ներկայացնելով իր հոր՝ ուկրաինացի հայտնի գիտնական Եվգենի Պատոնի անվամբ կոչված ինստիտուտի անցյալն ու ներկան, նա հայտնեց, որ այն հիմնադրվել է 1918 թ., իսկ ԳԱԱ-ի կազմում ընդգրկվել է 1934 թ.-ից: Այնուհետեւ երկու ակադեմիաների նախագահներն ու վարչապետը քննարկեցին գիտության բնագավառում հայ-ուկրաինական համագործակցության հնարավորությունները:

Մասնավորապես, 2001 թ. Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի Ուկրաինա կատարած այցից հետո Կիեւում ստեղծված «Պատոն-Հայաստան» գիտատեխնոլոգիական կենտրոնի տնօրեն Վաղինակ Մուշեղյանը հայկական պատվիրակությանը ներկայացրեց կենտրոնի նոր մշակումը՝ բարձր մաքրության մոլիբդենի ձուլակտորը: Անհրաժեշտ հանքանյութը տրամադրել է Երեւանի մաքուր երկաթի գործարանը, իսկ կենտրոնը նման ձուլակտոր ստացել է նոր տեխնոլոգիայի՝ միջանկյալ տարողությամբ էլեկտրաճառագայթային հալեցման մեթոդով: Բացի այդ, ինչպես տեղեկացանք Ֆադեյ Սարգսյանից, ուկրաինական կողմը 41 ուղղություններով համատեղ աշխատանքներ իրականացնելու առաջարկներ է տրամադրել: Հայաստանի գիտությունների ակադեմիան նաեւ ակտիվորեն մասնակցում է Բորիս Պատոնի գլխավորած Ակադեմիաների միջազգային ասոցիացիայի աշխատանքին:

Հանդիպումից հետո վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած պատվիրակությունը ծաղկեպսակ դրեց Անհայտ զինվորի հուշարձանին: Իսկ հաջորդ հանդիպման վայրը Ուկրաինայի ազգային բանկն էր: Վերջինիս նախագահ Սերգեյ Տիգիպկոն անդրադարձավ երկրի տնտեսական կացությանը:

Տես ➧ էջ 3

ԱՄՆ-ը հակամարտության լուծում փնտրում է

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ-ը ղարաբաղյան հակամարտության լուծումներ է փնտրում ինչպես երկկողմ հիման վրա, այնպես էլ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում: Այս մասին հայտարարել է ԱՄՆ պետքարտուղարի եվրոպայի եւ եվրասիայի հարցերի գծով օգնական Էլիզաբեթ Ջոնսը: Ընդ որում նա ափսոսանք է հայտնել, որ թեեւ հրադադար կնքելու պահից անցել է արդեն 10 տարի, սակայն «ոչ Երեւանը, ոչ Բաքուն քանքեր չգործադրեցին, որպեսզի նախապատրաստեն իրենց հասարակայնությանը բարդ փոխադարձ քաղաքական զիջումների, որ անհրաժեշտ են իսկական խաղաղ համաձայնության հասնելու համար»:

ԸՆԴՀԱՆՐՈՒՄԻՑ ՀԵՏՈ

Թբիլիսին 150 զինվոր է ուղարկել Ծալկա

Կանխելու հայ-աջարական հնարավոր նոր բախումները

Վրաստանի ՆԳՆ ներքին զորքերի հրամանատար Գեորգի Թավթուխաշվիլին երեկ 150 զինվոր է ուղարկել Ծալկայի շրջան, որտեղ նախօրեին տեղի էր ունեցել ընդհարում շրջանի հայ եւ աջար (մահմեդական վրացիներ) բնակչության միջեւ՝ կանխելու ազգամիջյան հնարավոր նոր բախումները, հաղորդում է ռուսական «Ռեգնում» գործակալությունը:

Ծալկայի շրջանի մոտ 100 աջարներ Վրաստանի նախագահի նստավայրի դիմաց ակցիա են կազմակերպել՝ պահանջելով հանդիպում նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլու հետ: Նրանց ընդունել է անվտանգության խորհրդի քարտուղար Վանո Մերաբիշվիլին: Հանդիպումից հետո աջարները լրագրողներին ասել են, որ պատահարները կանխելու եւ շրջանում օրինականության պահպանման երաշխիքներ են ստացել:

Վրացական «Փրայմ-Նյուս» գործակալությունը հաղորդում է, որ Քվեմո Քարթլիում Վրաստանի նախագահի լիազոր Սոսո Մազմիշվիլին, ինչպես նաեւ ՆԳ եւ գլխավոր դատախազության մի խումբ պաշտոնյաներ ժամանել են Ծալկա՝ հետաքննելու հայ-աջարական բախման հանգամանքները: Հիշեցնենք, որ մայիսի 9-ին ֆուտբոլային հանդիպումից հետո տեղի ունեցած ընդհարման հետեւանքով տուժել էին հայեր եւ աջարներ: Ծալկայի շրջանի աջարները պնդում են, որ շրջանում մեծամասնություն կազմող հայերը հետեւողականորեն իրենց ճնշում են եւ վիրավորում:

Մյուս կողմից, ինչպես հաղորդում է Ախալքալաքի «Ա-ինֆո» գործակալությունը, Ծալկայի հայ ազգաբնակչությունը դժգոհ է հիմնականում Իրեւական անցյալ ունեցող աջար եւ սվան վերաբնակիչների հասցեին: Նախկինում եւս մի կողմից հայերի, մյուս կողմից մահմեդական աջարների եւ լեռնային սվանների միջեւ տեղի են ունեցել ընդհարումներ:

Մարդասպան Սաֆարովը Հունգարիայի բանտում իրեն լավ է զգում

Ադրբեջանցի սպա Ռամիլ Սաֆարովի հանցագործության նախաքննությունն ավարտվել է, հաղորդում է Բաքվի ANS հեռուստաընկերությունը: Երկու օր առաջ Բուդապեշտի բանտում Սաֆարովին այցելել են փաստաբան Ադիլ Իսմայլովը եւ Ադրբեջանի օմբուդսմեն Էլմիրա Սուլեյմանովան: Հիշեցնենք, որ Ադրբեջանի զինված ուժերի սպա Սաֆարովը փետրվարի 19-ին, ՆԱՏՕ-ի հովանավորած ծրագրի շրջանակներում, գիշերը ներխուժել էր հայ սպա Գուրգեն Մարգարյանի սենյակը եւ կացնահարել նրան:

Փաստաբան Իսմայլովն ասել է, որ Սաֆարովը Բուդապեշտի բանտում իրեն լավ է զգում, առողջական վիճակը նորմալ է, հոգեկան վիճակը նույնպես: Տակավին հայտնի չէ, թե երբ է սկսվելու Սաֆարովի դատավարությունը: Փաստաբանն ասել է, որ առայժմ չեն կարգավորվել երկու հարցեր. Սաֆարովին անհրաժեշտ է թարգմանիչ, ինչպես նաեւ լուծված չէ իր փաստաբանի մասնակցությունը դատին:

Քիվեսթյան բանակցությունների մանրամասներ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 11 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ ԱԶԳԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: «Մինսկի խմբի համանախագահները Ղարաբաղի հարցի լուծման մի քանի ծրագիր են ներկայացրել, բայց դրանցից ամենահամարձակը Քի Վեսթինն էր», «Ուոլսթրիթ ջորնալ» թերթի մայիսի 11-ի համարում գրել է Թոմաս Դեւալը, որը 2003 թվականին Ղարաբաղի մասին գիրք է հրատարակել: Նա փաստորեն առաջին անգամ մանրամասներ է հաղորդում Քի Վեսթի առաջարկների մասին: «Ըստ այդ ծրագրի, Հայաստանը թույլ էր տալու, որ ադրբեջանցի փախստականների 95%-ը վերադառնա իրենց տները: Հայաստանի տարածքով ճանապարհ էր բացվելու դեպի Նախիջեւան: Փոխարենը Ադրբեջանը հրաժարվելու էր բուն Ղարաբաղից բացի Շուշի քաղաքից»: Հեղինակը մեջբերում է Քիվեսթյան փաստաթղթի 2-րդ կետը, ըստ որի «Ղարաբաղը փոխանցվում է Հայաստանի ինքնիշխանության ներքո»:

Ըստ Դեւալի մեկնաբանության, «մարդկային տեսակետից օգուտները մեծ էին լինելու, բայց քաղաքական ռիսկը Ադրբեջանի համար նույնպես մեծ էր»: «Պատերազմի եւ խաղաղության» ինստիտուտում աշխատող Դեւալը դիտարկում է նաեւ պատերազմի հնարավորությունը. «Նոր պատերազմի մարդկային գինը սարսափելի է լինելու՝ նույնիսկ եթե հակամարտությունը սահմանափակ լինի: Ադրբեջանը հազարավոր երիտասարդներ կկորցնի հենց միայն ականապատված դաշտերում, որոնք ձգվում են ճակատային գծի երկայնքով: Իսկ մեջտեղում գտնվող փոքրիկ, գեղեցիկ Լեռնային Ղարաբաղը ընդհանրապես կարող է վերանալ»:

Լուծելի՞ է արդյոք ղարաբաղյան հակամարտությունը. «Այո,- պատասխանում է Դեւալը,- եթե 2 ազգերը փրկվեն իրենց մեկուսացումից: Խնդիրն այն է, որ արդեն մեկ տասնամյակից ավելի է, ինչ 2 ազգերը հազվադեպ են մտնում երկխոսության մեջ»: «Դրսի մարդու համար ամենազարմանալին այն է, որ Ադրբեջանը բանակցությունների չի նստում Ղարաբաղի հայերի հետ, որոնց նա իր սեփական քաղաքացիներն է համարում», վերջում փաստում է Դեւալը:

Ավանդության վերածված բարեգործություն

Ազ պատգամավոր, «Մուլտի գրուպ» հիմնադիր, նախագահ Գագիկ Ծառուկյանի հովանավորմամբ ավանդական են դարձել զինվորների եւ նրանց ընտանիքների համար իրականացվող բարեգործական ծրագրերը: Դրանցից հերթականը կայացել է մայիսի 7-ին: 200-ից ավելի աբովյանցիների հնարավորություն է ընձեռվել սահմանամերձ զորամասերում ծառայող իրենց զավակներին տեսնելու, կարոտը պարպելու, գուրգուրելու: Երբեք ուղղություններով Հայաստանի սահմանամերձ զորամասեր ուղեւորված ծնողների ու զավակների ուշ երեկոյան կայացած հանդիպումը զերծ չի մնացել հուզախառն ուրախությունից եւ ուղեկցվել է Գագիկ Ծառուկյանի՝ զինվորներին ուղարկած նվերների բաժանմամբ: Պատգամավորը խոստացել է զորակոչից զորակոչ հնարավորություն ընձեռել բոլոր աբովյանցիներին իրենց զինծառայող որդիներին այցելելու՝ անկախ ծառայության վայրից: Նշված բարեգործական շարունակական նախաձեռնությանը մայիսի 9-ին նախորդել է Գագիկ Ծառուկյանի հանդիպումը Աբովյանի մտավորականության հետ: Հանդիպման մասնակից 120 մտավորականներին, արվեստի ու գրականության գործիչներին նվերներ ու պարգեւներ են հանձնվել պատգամավորի կողմից:

Արդարադատության նախարարն արդարանում է

Կոալիցիան մտադիր չէ աչք փակել վերահսկիչ պալատի մատնանշած թերությունների վրա

ԱԺ վերահսկիչ պալատի 2003 թ. տարեկան հաշվետվությունն իսկական փոթորիկ առաջացրեց խորհրդարանի երեկվա նիստում: Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը դահլիճ էր եկել հակափաստարկների ու ապացույցների ծանրակշիռ բեռով: «Դատաիրավական բարեփոխումներ» վարկային ծրագրին հասցեագրված բոլոր քննադատություններն նա որակեց իբրեւ պոպուլիստական գայթակղություն, որի համար աղքատությունը չհաղթահարված մեր երկրում բարեբեր միջավայր կա: Նման բացատրությունը հարուցեց ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի զայրույթը, որն ընդմիջելով նախարարին խորհուրդ տվեց խուսափել քաղաքական գնահատականներից: Փաստացի պոպուլիզմի մեղադրանքն ուղղվել էր ԱԺ-ին եւ վերահսկիչ պալատին:

Այդուհանդերձ, արդարադատության նախարարը կետ առ կետ մեկնաբանություններ ներկայացրեց հաշվետվության դատաիրավական համակարգին ուղղված բոլոր դրույթների դեմ: Նախարարի խոսքը նախ վերաբերում էր շարադրանքի անճշտություններին, հաշվետվության տեքստի երկիմաստ ոճին, որն ուղղակի «թյուրիմացության» մեջ է գցում ցանկացած ընթերցողի, տպավորություն ստեղծում, որ «տասն անգամ ավելի քիչ գործ է արվել, քան իրականում»: Իսկ շինարարական գործունեության գնահատականներին ծանոթանալիս նախարարի մազերն ուղղակի «բիզ-բիզ են կանգնել» (իր բնորոշումն է): Հիշեցնենք, որ հաշվետվության այս կետը վերաբերում էր կատարված աշխատանքի դիմաց 8 անգամ ավելի վճարված գումարներին: Դավիթ Հարությունյանի համոզմամբ, բերված թվերն ու ցուցանիշները պարզապես խախտումների պատրանք են ստեղծում «սին են եւ որեւէ բանի մասին չեն վկայում»: Դավիթ Հարությունյանն անդրադարձավ նաեւ դատարանների 20 շենքերի շինարարության ու նորոգումների ծրագրին: Հաշվետվության մեջ իբրեւ թերացում նշվում է այն փաստը, որ ընդամենը 10 դատարանների հետ են պայմանագրեր կնքվել, բայց գումարը արդեն ստացել է: Այս առթիվ արդարադատության նախարարի համարժեք արդարացումները վերաբերում էին դատավորների թվի աճին, որով պայմանավորված ավելի շատ շենքեր ու կահույք է անհրաժեշտ եղել: Որոշ դատարանների ուսումնասիրությունն էլ փորձագետներին բերել է այն համոզման, որ միայն վերակառուցումով այդ կառույցները չեն փրկվի, եւ նոր շենքեր պետք է կառուցել, ինչպես Արաբկիրի, Աջափնյակի, Դավիթաշենի, Կենտրոն-Նորք-Մարաշի դատարանները:

Ընդմիջումից հետո բավական բուռն էր Արթուր Բաղդասարյանի արձագանքը նախարարի ելույթին: Պետք է միջոցներ ձեռնարկել թերությունները բացահայտելու համար, այլ ոչ թե կոկորդ պատռել, կոկորդ կրծել սեփական դիրքերը պաշտպանելու, սեփական տեսակետների հիմնավորվածությունն ապացուցելու համար: Եվ ԱԺ նախագահն ինքն էլ բերեց սեփական դիտարկումների արդյունքները, մասնավորապես դատարանների կառուցման ու վերակառուցման տխրահռչակ ծրագրի վերաբերյալ: Հետո կենտրոնանալով մասնավորեցման արատավոր գործընթացների վրա, նա ասաց. «ՀՀ-ում սեփականաշնորհման ասպարեզում տեղի ունեցած իրադարձություններին այս դահլիճն արդեն քաղաքական գնահատական է տվել, անվստահություն է հայտնվել կառավարության իրականացրած մասնավորեցման քաղաքականությանը»: Իբրեւ ապացույց ԱԺ նախագահը տասնյակ օրինակներ թվարկեց, որոնց մեջբերումը ներկայացված բարձր ատյանից, հարկ ենք համարում ներկայացնել.

Կարապի լճի մոտ 4 հազար քմ տարածք վաճառվել է 21 հազար դոլարով. ո՞վ է գնել, պարզելու խնդիր է:

Բաղրամյան պողոտայում 1 քառ. մետրը 3 դոլարով հարյուրավոր քառ. մետրեր են վաճառվել:

Նույն կերպ Մոսկովյան փողոցում մի քանի դոլարով տարածքներ են գնվել:

Նախարարությունների շենքերն ու տարածքները մասնավորեցվել են առանց ԱԺ համաձայնության: Ի՞նչ գնով ու մեխանիզմներով են մասնավորեցվել, հայտնի չէ:

Երեւանի կենտրոնում Կորյունի փողոցում մասնավորեցվել է մի քանի հազար քմ տարածք, տրվել է մեկ անձի, որը հետո դրանք վարձով է տվել:

«Ես ուզում եմ հայտարարել, որ կոալիցիան իշխանության է եկել մի բան փոխելու եւ ոչ թե աչքակապությամբ զբաղվելու համար... Ես ուզում եմ հայտարարել, որ նյութերն ուղարկելու ենք ՀՀ դատախազություն, որպեսզի մեղավորներն իրոք ենթարկվեն պատասխանատվության», այսպիսի կտրուկ հայտարարությամբ եզրափակեց իր ելույթը Արթուր Բաղդասարյանը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

Ջոն Մարշալ Էվանս. «ռուսական անցյալով» ԱՄՆ նոր դեսպանը Հայաստանում

Մայիսի 6-ին նախագահ Բուշը Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան առաջարկեց Ջոն Մարշալ Էվանսի թեկնածությունը: Ըստ ամերիկյան օրենքների, միայն Կոնգրեսի հավանությունից հետո կարող է Էվանսը դիվանագիտական առաքելությունն սկսել Հայաստանում:

Ո՞վ է Էվանսը: Մեդիամաքս գործակալությունն ընդարձակ հրապարակմամբ անդրադարձել է ամերիկացի դիվանագետի անցյալին: Էվանսն ավարտել է Եյլի քոլեջը եւ Կոլումբիայի համալսարանը: 1971-74 թթ. ծառայել է Իրանում ԱՄՆ դեսպանատանը, 1975-78 թթ.՝ Չեխոսլովակիայում, 1981-83 թթ.՝ Մոսկվայում, 1983-86 թթ.՝ ՆԱՏՕ-ի կենտրոնակայանում: Էվանսն ԱՄՆ պետքարտուղարությունում տարբեր տարիների եղել է Սայրուս Վենսի եւ Էդմունդ Մասկիի հատուկ օգնականը:

1990-ականների կեսերին Էվանսը ղեկավարել է Չեխիայում ԱՄՆ դիվանագիտական առաքելության ղեկավարի պաշտոնը, ապա տեղափոխվել Սանկտ Պետերբուրգ՝ զբաղեցնելով Ռուսաստանի երկրորդ քաղաքում ԱՄՆ գլխավոր հյուպատոսի պաշտոնը: 1997-99 թթ. նա գլխավորել է Մոլդովայում ԵԱՀԿ առաքելության ղեկավարությունը: Վերադառնալով Վաշինգտոն, Էվանսն զբաղեցրել է պետքարտուղարությունում ռուսական հարցերով գրասենյակի ղեկավարի պաշտոնը:

Մեդիամաքսը կարծիք է հայտնում, որ Ջոն Էվանսը շատ ավելի փորձառու դիվանագետ է, քան Հայաստանում ԱՄՆ գործող դեսպան Ջոն Օրդուեյը: Միեւնույն ժամանակ, նկատում է գործակալությունը, եթե համեմատենք երկու դիվանագետների կենսագրությունները, կպարզվի, որ նրանք ընդհանուր շատ բաներ ունեն: Օրդուեյը, ինչպես Էվանսը, ծառայել է Չեխոսլովակիայում, Խորհրդային Միությունում եւ ՆԱՏՕ-ում, նախքան ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան նշանակվելը:

Հմուտ դիվանագետի նշանակումն ապացուցում է ԱՄՆ-ի աճող հետաքրքրությունը Հայաստանի հանդեպ: Վերջին երկու տարիներին, գրում է Մեդիամաքսը, Հայաստանը եւ ԱՄՆ-ն խորացրել են երկկողմ կապերը, երկու պետությունների ռազմական համագործակցությունը, ինչը մի քանի տարի առաջ թվում էր անիրական, ոչ միայն դարձել է իրականություն, այլեւ անշեղորեն զարգանում է:

Ջոն Էվանսն ամերիկացի սակավ այն դիվանագետներից է, որը անձնապես ծանոթ է Վլադիմիր Պուտինին այն ժամանակներում, երբ քիչ մարդիկ կարող էին ակնկալել ՊԱԿ-ի նախկին գնդապետի՝ Ռուսաստանի նախագահ դառնալը: Պուտինը եւ Էվանսը ծանոթացել են Սանկտ Պետերբուրգում. Ռուսաստանի ապագա նախագահը փոխքաղաքապետն էր եւ համակարգում էր արտասահմանյան տնտեսական կապերը, իսկ Հայաստանում ԱՄՆ ապագա դեսպանը Սանկտ Պետերբուրգում ԱՄՆ գլխավոր հյուպատոսն էր:

Էվանսի եւ Պուտինի ծանոթությունը չի խանգարել, որ ամերիկացի դիվանագետը Ռուսաստանի նախագահի հասցեին հնչեցնի ոչ այնքան դիվանագիտական հայտարարություններ: Այսպես, երբ 2002 թ. աշնանը ռուսական ռազմական ինքնաթիռները թռչում էին վրացական երկնքում, Էվանսը հայտարարեց. «Մենք ունենք որոշ կասկածներ, որ ռուսական բարձրագույն իշխանությունները վերահսկում են զինված ուժերը»:

Էվանսը «ռուսական անցյալից» զատ ունի «մոլդովական անցյալ»: Մոլդովայում աշխատելու տարիներին ամերիկացի դիվանագետը ներգրավված է եղել մերձդնեստրյան հակամարտության կարգավորման գործընթացում: Բնականաբար, որպես Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան նա զբաղվելու է ղարաբաղյան հակամարտությամբ նույնպես:

Պատրաստեց
ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆԸ

Մարմնական վնասվածք ավտոշուկայում

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապերի եւ լրատվության վարչության տրամադրած օպերատիվ տեղեկագրից, մայիսի 8-ին ոստիկանության Էրեբունու բաժին հիվանդանոցից հաղորդվել է, որ ավտոշուկայի տարածքից ուղեղային վնասվածքով իրենց մոտ է տեղափոխվել Արմեն Կ.-ն: Ոստիկանության աշխատակիցները մարմնական վնասվածք հասցնելու կասկածանքով բերման են ենթարկել 1981 թ. ծնված Արթուր Բ.-ին: Պարզվել է, որ վերջինս վիճաբանության ժամանակ փայտով հարվածել է եւ մարմնական վնասվածք է պատճառել Արմեն Կ.-ին: Արթուր Բ.-ն ձերբակալված է, կատարվում է նախաքննություն:

Մ. Մ.

Սոցիալական ոլորտի հանդեպ առկա է պետության տարեցտարի աճող հոգածությունը

Ներկայացնում է Աղվան Վարդանյանը

Երեկ Արմենպրեսի մամուլի սրահում Աղվան Վարդանյանը ներկայացրեց իր ղեկավարած աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության 2003-2004 թթ. կատարած աշխատանքը: Առաջին հերթին կարեւորվեցին ոլորտի գործունեությունը կարգավորող աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի առկայությունը եւ դրանում մտցրած անհրաժեշտ փոփոխություններ կատարելու հնարավորությունը: Նախարարը նշեց նաեւ նվազագույն աշխատավարձի բարձրացումն ու կենսապահովման նվազագույն զամբյուղի օրենքի ընդունումը: Աշխատանքներ են իրականացվել նաեւ երեխաների իրավունքների պաշտպանության եւ կանանց հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ, մշակվել է 2004-2010 թթ. իրականացնելիք համապատասխան ծրագիր: Վերապատրաստվել են 700 սոցիալական աշխատողներ:

Վանաձորի տարածքային սոցիալական ծառայությունների աշխատանքի արդյունավետությունն ու հասցեականությունն ապահովելու նպատակով մեկտեղվել են: Աշխատանքի նման մոդել պետք է ներդրվի հանրապետության բոլոր մարզերում: Էջմիածնում արդեն սկսվել է այդ գործընթացը: Աղվան Վարդանյանն առանձնացրեց իրազեկման խնդիրը եւ ընդգծեց, որ նախարարությունն արդեն տարբեր ձեռնարկներ է հրատարակել մեծ տպաքանակով ու ներկայացրեց վերջինը՝ ոլորտին առնչվող իրավական ակտերի ժողովածուն: Այն անվճար տրամադրվելու է տարածքային սոցիալական ծառայություններին:

Վարդանյանի հավաստմամբ, պետական հոգածություն հատկապես նկատելի է ընտանեկան նպաստների ոլորտում, որին նախորդ տարի տրամադրվել է 12,7 մլրդ, այս տարի՝ 16,093 մլրդ դրամ՝ 1-ով իջել է աղքատության ընտանեկան նիշը: Եթե ընտանեկան նպաստների վճարումը նպաստառու ընտանիքների հաշվառման պատճառով կանոնավոր չի եղել, ապա այժմ այդ խնդիրը լուծված է: 4 ամսվա ընթացքում նախարարությունը 400 սայլակ եւ 760 լսողության սարք է բաշխել հաշմանդամներին: 2005-ին կբաշխվի 2500 լսողության սարք եւ 500 սայլակ: Հաջորդ տարի կբարձրացվեն հաշմանդամության թոշակները:

Իսկ ահա կենսաթոշակների զգալի բարձրացումն, Աղվան Վարդանյանի հավաստմամբ, գերխնդիր է, որի լուծման համար անհրաժեշտ են արմատական բարեփոխումներ, ներառյալ օրենսդրական աշխատանքում, որոնց կատարումը թույլ կտա կենսաթոշակների շուրջ 1,5 անգամ բարձրացում: Նախարարի հավաստմամբ բնակարաններով կապահովվեն 26 անապահով ընտանիքներ եւ արդեն գնված ու կահավորված 31 բնակարան մինչեւ տարեվերջ կբաշխվի երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներին: Նշելով, որ պետությունը մանկատան յուրաքանչյուր երեխայի համար ամսական ծախսում է 50 հազար դրամ, Վարդանյանը հայտնեց, որ այդ գումարը տրամադրելով կենսաբանական կամ խնամակալ ընտանիքին, կփորձեն ապահովել երեխայի վերադարձն ընտանիք:

Անդրադառնալով գործազրկության խնդրին, Աղվան Վարդանյանը նշեց, որ թե ՀՀ-ում 148 հազար գործազուրկի առկայության պաշտոնական տվյալը հանրությունը կասկածի տակ է դնում, սակայն պետք է հաշվի առնել նաեւ երկրում թաքնված զբաղվածության առկա էությունը: Այս ոլորտի մասին հստակ վիճակագրություն ունենալու համար նախարարությունը ծրագրեր է մշակում:

Ըստ նախարարի հաղորդած տվյալների, հունվարի 1-ի դրությամբ սոցիալական քարտեր ստանալու համաձայնություն են տվել 400 հազար, իսկ մայիսի 1-ի դրությամբ՝ 1 մլն 200 հազար մարդ: Արդեն ստացել են 750 հազարը: Հենց սա էլ հիմք ընդունելով, նախարարը փաստեց, որ բնակչության վերաբերմունքը սոցիալական քարտերին մեղմվել է, թերեւս իրազեկման շնորհիվ: Նա նաեւ պարզաբանեց, որ սոցիալական քարտերը կիրառվելու են հիմնականում սոցիալական եւ հարկային ոլորտներում եւ ապահովելու են իրենց աշխատանքի հասցեականությունը, ՀՀ քաղաքացիներին էլ ազատելու են տարբեր փաստաթղթեր ներկայացնելու անհրաժեշտությունից:

Սոցիալական քարտերի արդյունավետության ապացույցն Աղվան Վարդանյանը թողեց տարիներին եւ վստահեցրեց, որ սոցիալական քարտերն ստանալու համար դիմելու վերջնաժամկետը հուլիսի 1-ն է եւ չի երկարաձգվելու: Իսկ օրենքով նշված ժամկետում քարտը ձեռք բերելու դիմում չներկայացրած անձինք ենթակա են պատասխանատվության: Պատասխանատվության տեսակները, նախարարի հավաստմամբ, դեռ մշակվում են, սակայն քարտերի կիրառման ընթացքում գործելու է սահուն մեխանիզմ, որը կօգնի ՀՀ քաղաքացիներին հնարավորինս անվնաս անցնել քարտերի կիրառման ընթացքը: Ինչպես ասուլիսի սկզբում, այնպես էլ վերջում նախարարը հավաստիացրեց, որ տարեցտարի ավելի է մեծանում պետական հոգածությունը սոցիալական ոլորտին, եթե նախորդ տարի սոցիալական հատկացումները կազմել են 34,5, ապա այս տարի՝ 40 մլրդ դրամ:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՒՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենյակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նյութերի ամբողջական թե մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ, առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության, խստիվ արգելվում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի:
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«Ոչ խաղաղություն, ոչ պատերազմ»՝ 10 տարի

Ադրբեջանը ստիպված էր կնքել զինադադար, քանի որ հակառակ դեպքում շատ ավելին կկորցներ

Ադրբեջանի հանգուցյալ նախագահ Հեյդար Ալիեւի աշխատակազմի պաշտոնյաններից Էլդար Նամազովը բրիտանացի լրագրող Թոմաս դե Վաալի հետ զրույցում հիշում է. «1994 թ. գարնանը Վլադիմիր Կազիմիրովը հերթական անգամ եկավ Բաքու եւ սպառնաց, որ եթե Ադրբեջանը թույլ չտա ռուսական խաղաղարար ուժերի տեղակայումը ղարաբաղա-ադրբեջանական ճակատի երկայնքով, ապա մեկ ամսվա ընթացքում հայկական ուժերը կվերցնեն Գյանջան, Թարթառը, Բարդան եւ Վրաստան տանող երկաթգիծը»:

Կազիմիրովը, բնականաբար, հերքել էր իրեն վերագրվածը: Ընդհանրապես, ղարաբաղյան պատերազմում ադրբեջանական կողմը սեփական պարտության գլխավոր պատճառ է համարում ռուսական սվինը, իբր ռուսների օգնությամբ հայերը հաղթեցին պատերազմում: Բրիտանացի լրագրող Վաալը ջարդում է այս մտայնությունը եւ փաստարկում, որ ռուսները հավասար չափով զենք էին վաճառում եւ հայերին, եւ ադրբեջանցիներին:

Անշուշտ, ռուսների դերն առանցքային է եղել ղարաբաղյան պատերազմում, սակայն ոչ թե կողմերից մեկին կամ մյուսին օգնելու իմաստով, այլ զինադադար հաստատելու հարցում: 10 տարի առաջ այս օրերին ռուսական դիվանագիտության ջանքերով (պետք է նշել, որ ադրբեջանցիները եւս շահագրգիռ էին ժամ առաջ զինադադար կնքել, այլապես նրանք կարող էին կորցնել այլ շրջաններ) ղարաբաղյան ճակատում հաստատվեց հրադադար, որը եւ պահպանվում է մինչեւ այսօր:

Զինադադարի սկիզբը դրվեց Բիշքեկում. 1994 թ. մայիսի 5-ին Կիրգիզիայի մայրաքաղաքում ԱՊՀ անդամ երկրների միջխորհրդարանական վեհաժողովի շրջանակներում Հայաստանի, Լեռնային Ղարաբաղի, Ռուսաստանի, Կիրգիզիայի եւ Ռուսաստանի արտգործնախարարության ներկայացուցիչները ստորագրեցին բիշքեկյան արձանագրությունը, մինչդեռ Ադրբեջանի խորհրդարանի փոխնախագահ Աֆիադդին Ջալիլովը մերժեց այն: Մայիսի 8-ին Կազիմիրովը մեկնեց Բաքու, հանդիպեց Ալիեւին: Նույն օրը Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահ Ռասուլ Գուլիեւը զանգահարեց Բաբկեն Արարքցյանին եւ տեղեկացրեց, որ ստորագրել է արձանագրությունը՝ երկու ուղղմամբ:

Կազիմիրովը կարողացավ ադրբեջանցիներին համոզել ստորագրել Բիշքեկի արձանագրությունը: Բաքուն համաձայնեց ստորագրել, պայմանով, որ փաստաթղթում լինեն նաեւ Ղարաբաղի այսպես կոչված ադրբեջանական համայնքի առաջնորդ Նիզամի Բահմանովի ստորագրությունը: Բաքվում փնտրեցին, սակայն այդպես էլ չկարողացան գտնել թմրամոլ Բահմանովին:

Մայիսի 12-ին Մոսկվայում բիշքեկյան արձանագրության իրավաբանական ձեւակերպման նպատակով տեղի ունեցավ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարներ Սերժ Սարգսյանի եւ Մամեդռաֆի Մամեդովի, ինչպես նաեւ ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հրամանատար Սամվել Բաբայանի հանդիպումը, որտեղ մայիսի 17-ից ճակատի ամբողջ երկարությամբ կրակը դադարեցնելու համաձայնագիր ստորագրվեց:

Մոսկվայում պատրաստվեց նաեւ մի փաստաթուղթ, որով նախատեսված էր ղարաբաղյան եւ ադրբեջանական զորքերի տարանջատում, կողմերի միջեւ բուֆերային գոտու ստեղծում եւ խաղաղարար ուժերի տեղակայում: Այս փաստաթուղթը ստորագրեցին ՌԴ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը, Սերժ Սարգսյանը եւ Սամվել Բաբայանը: Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Մամեդովը փաստաթուղթը չստորագրեց, նա շտապ կարգով հետ կանչվեց Բաքու:

Ըստ էության, այս փաստաթուղթը ղարաբաղյան կարգավորման փուլային տարբերակ էր: Կազիմիրովը մայիսի 10-ին Բաքվին ծանոթացրեց ռուսական առաջարկության էությունը: Առաջին փուլը նախատեսում էր կրակի եւ ռազմական գործողությունների դադարեցում, դրա հուսալի ամրապնդում, որին հատկացվում էր 6 օր՝ ներառյալ ուժերի տարանջատումը: Երկրորդ փուլում ղարաբաղյան ուժերը պետք է դուրս բերվեին իրենց վերահսկողության տակ գտնվող բոլոր շրջաններից, բացառությամբ Լաչինի, ապա պետք է տեղի ունենային գերիների, պատանդների փոխանակում, փախստականների վերադարձ մշտական բնակավայրեր, հաղորդակցությունների վերականգնում: Այս ամենի համար հատկացվում էր 34 օր: Եվ վերջապես երրորդ փուլում նախատեսվում էր քննարկել ԼՂ կարգավիճակի խնդիրը:

Թեպետ Ադրբեջանը հրաժարվեց ստորագրել մոսկովյան համաձայնագրի ամփոփիչ արձանագրությունը, սակայն ղարաբաղյան ճակատում սկիզբը դրվեց տեւական հրադադարի, ինչը շարունակվում է արդեն 10 տարի:

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը Շուշիի հաղթանակի եւ հրադադարի 10-րդ տարեդարձի առիթով ուղերձ է հղել: Ուղերձում մասնավորապես ասվում է. «10 տարի առաջ ղարաբաղյան հակամարտության գոտում Ադրբեջանի, ԼՂՀ-ի եւ Հայաստանի միջեւ կնքվեց հրադադարի համաձայնագիր: Ադրբեջանն ստիպված էր ճանաչել ԼՂ-ն որպես հակամարտության կողմ եւ զինադադար կնքել բացառապես մեր բանակի հաջողությունների շնորհիվ: Եվ եթե հրադադարի ռեժիմը շարունակվում է պահպանվել առ այսօր, ապա դրանում հիմնական դերը պատկանում է մեր հայրենիքի պաշտպանության դիրքերում կանգնած ԼՂՀ բանակի ուժին եւ հզորությանը: Սա թե ինչու մեր բանակն Ադրբեջանի հետ հակամարտության կարգավորման խաղաղ գործընթացի պահպանման գործում երաշխիքներից մեկն է»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԴԵՊԻ ԱՊԱԳԱ

«Հայ-թուրքական սահմանը կբացվի 2004 թ. վերջին»

Անդրանիկ Միհրանյանի հարցազրույցը «Ռեգնում» գործակալությանը

Մոսկվաբնակ քաղաքագետ Անդրանիկ Միհրանյանը ռուսական «Ռեգնում» գործակալությանը տված հարցազրույցում ասել է, որ 2004 թ. վերջերին, ըստ իր ունեցած տեղեկությունների, կբացվի հայ-թուրքական սահմանը:

Ակնհայտ է, որ Հայաստանը կարող է գոյատեւել հարեւանների հետ բնական հարաբերություններ եւ բաց սահմաններ ունենալու դեպքում, ասել է Միհրանյանը:

Անդրադառնալով Անդրկովկասում ռուս-ամերիկյան շահերի համընկնելուն, ինչի մասին վերջերս շատ է գրվում միջազգային մամուլում, քաղաքագետն ասել է, որ Վաշինգտոնն ու Մոսկվան կարող են ունենալ ընդհանուր շահեր այս տարածաշրջանում, ավելին՝ «ես չեմ բացառում, որ նրանք կարող են հաջող համագործակցել»: «Այն, ինչ այսօր կատարվում է Հարավային Կովկասում, Վաշինգտոնի եւ Մոսկվայի համագործակցության փայլուն օրինակ է», ասել է նա:

Միհրանյանը Աջարիայի դեպքերը, մասնավորապես Ասլան Աբաշիձեի ստիպողական հրաժարականն ինքնավարության առաջնորդի պաշտոնից չի համարում Մոսկվայի պարտությունը: Միհրանյանը, մյուս կողմից, չի կարծում, թե նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին Աջարիայի օրինակով կարող է լուծել Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի խնդիրները: «Նրանք (աբխազներն ու օսերը) Վրաստանից դուրս են 14 տարի: Մի առիթով Սաակաշվիլին հայտարարեց, թե գիշերելու է զորանոցում այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի ազատագրվել Սուխումը: Այդ դեպքում նա կարող է ամբողջ կյանքն անցկացնել զորանոցում», ասել է Միհրանյանը:

Հայաստանի տեղը ընդարձակ Եվրոպայում

Այսօր Տնտեսական քաղաքականության եւ իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոնը (AEPLAC) կազմակերպում է «Ընդարձակ Եվրոպա- նոր հարեւանությամբ քաղաքականություն. ի՞նչ ակնկալիքներ կարող է ունենալ Հայաստանը» թեմայով շնորհանդես, որտեղ զեկույցներ կունենան հարավկովկասյան հարցերով հատուկ զեկուցող, եվրախորհրդարանի անդամ Պեր Գարտոնը, ՀՀ Ազգային ժողովի փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը:

Շնորհանդեսի նպատակն է պարզաբանել «Ընդարձակ Եվրոպա- նոր հարեւանության քաղաքականություն» նախաձեռնության եվրամիության գաղափարը եւ նշանակությունը, ինչպես նաեւ ներկայացնել, թե ինչ ակնկալիքներ կարող է ունենալ Հայաստանը եվրամիության վերոնշյալ նախաձեռնությունից:

Հիշեցնենք, որ Պեր Գարտոնը եվրախորհրդարանի Հարավային Կովկասի հարցերով հատուկ զեկուցողն է, եւ նրա գրչին է պատկանում ղարաբաղյան կարգավորման հիպոթետիկ այն առաջարկությունը, ըստ որի Հայաստանին առաջարկվում էր ուժերը դուրս բերել գրավված ադրբեջանական 5 շրջաններից Ադրբեջանի հետ հաղորդակցությունները (երկաթգիծը) վերականգնելու ակնկալիքով:

Նշվել է Նյու Ջերսիում հեռարձակվող հայկական ռադիոժամի 25- ամյակը

Ռամկավար ազատական կուսակցության մամլո կենտրոնական դիվանը տեղեկացնում է, որ շաբաթ օրը, ավելի քան 300 հրավիրյալների մասնակցությամբ, նշվել է Նյու Ջերսիում հեռարձակվող հայկական ռադիոժամի 25-ամյա գործունեությունը: Ներկաները շնորհակալություն են հայտնել ռադիոծրագրի հիմնադիրներ Վարդան եւ Ադրինե Աբտոներին, ինչպես նաեւ նախկին ու ներկայիս բոլոր աշխատակիցներին՝ մեկ առ մեկ հիշատակելով նրանց անունները:

Սաղիմահայ Վարդան Աբտոն Նյու Ջերսի գաղթելուց մի քանի տարի անց դասախոսել է Սիթըն Հոլ համալսարանում, որտեղից էլ սփռել WSOU 89,5 ալիքը: ՌԱԿ-ի Նյու Ջերսիի ակումբը անմիջապես աջակցել է նրան, ու մինչ օրս շարունակում է տեր կանգնել այդ խիստ ազգային նշանակություն ունեցող գործին: Ռադիոծրագիրն այսօր լայն ժողովրդայնություն ունի եւ սեր է վայելում, այնտեղ աշխատում են նաեւ երիտասարդ թեքեյանականներ: Երկու ժամ շարունակ, հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով հաղորդվում են լուրեր, պատմության դասեր, գաղութի կյանքի ծանուցումներ, հետո՝ երաժշտություն, տեսակցություններ եւ այլն: Գործունեության սկզբում Վարդանին մեծապես քաջալերել է Հուսիկ եպիսկոպոս Բաղդասյանը, որը հիվանդության պատճառով չի մասնակցել միջոցառմանը:

Ուկրաինան շահագրգռված է Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցմանը մասնակցելու

Սկիզբը էջ 1

Ուկրաինայի ազգային բանկի նախագահի հավաստմամբ, այդ երկիրը վերջին 4 տարում ունեցել է համախառն ներքին արդյունքի 74 տոկոսի աճ, արդյունաբերության 12,5 տոկոս աճ, իսկ միայն 2003 թ. ներդրումների՝ 19 տոկոս, բնակչության իրական եկամուտների՝ 8 տոկոս աճ: Ուկրաինայի ազգային արժույթը՝ գրիվնան կայուն է եղել այդ ընթացքում: Սղաճն անցյալ տարի կազմել է 2,9 տոկոս աճ: Անդրանիկ Մարգարյանը հետաքրքրվեց, թե այդ ռեզերվների որ մասն է կազմում ոսկին: Սերգեյ Տիգիպկոն պատասխանեց, որ դա փոքր մաս է կազմում, բայց անցյալ տարի իրենք ավելացրել են եվրոյի եւ ոսկու պաշարները: Ուկրաինայի ԱԲ նախագահը հայ լրագրողներին տեղեկացրեց, որ առաջիկայում ինքն այցելելու է Հայաստան, որտեղ իր գործընկերոջ՝ Հայաստանի ԿԲ նախագահի հետ հանդիպման ժամանակ ծանոթանալու է բանկային վերահսկողության ոլորտում Հայաստանի ունեցած փորձին:

Առանձնակի հետաքրքրություն էր առաջացրել Ուկրաինայի ազգային բանկի դրամի թանգարանը, որտեղ Հայաստանի պատվիրակության անդամներին ներկայացվեցին Ուկրաինայի, ԽՍՀՄ տարբեր ժամանակների, ինչպես նաեւ մի քանի տասնյակ երկրների ազգային արժույթների, այդ թվում հայկական դրամի նմուշները:

Հայաստանի վարչապետի այցի առանցքային միջոցառումը, սակայն, հայ-ուկրաինական միջկառավարական հանձնաժողովի նիստն էր, որի ամփոփիչ հատվածին մասնակցեցին երկու երկրների վարչապետները: Մինչ այդ Անդրանիկ Մարգարյանն ու Վիկտոր Յանուկովիչն առանձնազրույց ունեցան, որից հետո ելույթ ունենալով, երկուսն էլ կարեւորեցին երկու երկրների միջեւ ապրանքաշրջանառության ծավալների ավելացման անհրաժեշտությունը: Ուկրաինայի վարչապետը նշեց, որ Հայաստանի հետ համագործակցության լուրջ հնարավորություններ կան էներգետիկայի, արդյունաբերության, ռազմարդյունաբերական համալիրի ոլորտներում: «Մեզ հետաքրքրում են խոշոր նախագծերը», ասաց նա: Իսկ թե որո՞նք են այդ նախագծերը, ասվեց վարչապետների համատեղ մամուլի ասուլիսի ժամանակ:

Վիկտոր Յանուկովիչը հայտնեց, որ Ուկրաինան շահագրգռված է իր մասնակցությունն ունենալու Իրան-Հայաստան գազամուղի ֆինանսավորման, շինանյութերի տրամադրման հարցերում: Հաջորդը տրանսպորտային խնդիրներն են:

Ինչպես հայտնեց Անդրանիկ Մարգարյանը, ուկրաինական կողմի հետ քննարկվել են տրանսպորտային ինքնաթիռների օգտագործման հնարավորությունները, ինչպես նաեւ ապրանքափոխադրումները Բաթում-Իլյիչովսկ ավելի ծախսատար ուղու փոխարեն Փոթի-Իլյիչովսկ ճանապարհով կատարելու հարցը: Ուկրաինական կողմը դրան համաձայն է, բայց խնդրի վերջնական լուծումը կլինի, երբ համաձայնություն տա երրորդ երկիրը՝ Վրաստանը:

Հայաստանի վարչապետը նշեց, որ Ուկրաինայի հետ 60-ից ավելի պայմանագրեր եւ արձանագրություններ են ստորագրել, եւ որ Հայաստանը, ձգտելով ինտեգրվել եվրոպային, կարեւորում է ԱՊՀ երկրների հետ հարաբերությունների զարգացումը: Անդրանիկ Մարգարյանն ընդգծեց նաեւ Ուկրաինայում բնակվող մեր հայրենակիցների նկատմամբ վարվող բարեհաճ ազգային քաղաքականությունը:

Պատասխանելով «Հայաստանի իշխանությունների կողմից իրեն «Անանիա Շիրակացու» շքանշանով պարգեւատրելու պատճառների մասին» հարցին Վիկտոր Յանուկովիչը հայտնեց, որ ինքը, ինչպես եւ շատ ուրիշներ, 1988 թ. մասնակցել է երկրաշարժի հետեւանքների վերացմանը Սպիտակում, Լենինականում (Գյումրի) եւ Կիրովականում (Վանաձոր):

Ուկրաինայի վարչապետի հետ հանդիպումից հետո Անդրանիկ Մարգարյանը մեկնեց երկրի Գերագույն ռադա, որտեղ հանդիպում ունեցավ Գերագույն ռադայի նախագահ Վլադիմիր Լիտվինի հետ: Ի դեպ, ուկրաինական խորհրդարանի անդամ են նաեւ 4 հայեր, որոնցից Նվեր Մխիթարյանը զբաղեցնում է ազգությունների հարցերով հանձնաժողովի փոխնախագահի պաշտոնը:

Այսօր առավոտյան Հայաստանի վարչապետը կհանդիպի Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հետ, ապա կմեկնի Կիեւի քաղաքապետարան, որտեղ աշխատանքային հանդիպում կունենա քաղաքապետ Ալեքսանդր Օմելչենկոյի հետ: Ի միջիայլոց, վերջինս երրորդ անգամ եւ այն էլ ձայների 85 տոկոսով վերընտրվել է այս պաշտոնում: Որ կիեւցիներն այդպիսի վստահություն են ցուցաբերում Ալեքսանդր Օմելչենկոյի նկատմամբ, բնական կարելի է համարել: Այս գեղեցիկ քաղաքը շարունակում է զարգանալ՝ զերծ մնալով զբոսայգիների եւ կանաչ տարածությունների զանգվածային զավթումներից, միկրոավտոբուսներով հեղեղվելուց, բենզալցակայանների առատությունից: Սակայն դա այլ խոսակցության թեմա է: Իսկ վարչապետի գլխավորած պատվիրակությունը Երեւան կվերադառնա այսօր ուշ գիշեր:

«Ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է համալիր ձեւով լուծվի»

Պատասխանելով ուկրաինացի լրագրողի այն հարցին, թե որն է Հայաստանի վարչապետի դիրքորոշումը Ադրբեջանի կողմից շրջանառվող ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման այն տարբերակի վերաբերյալ, համաձայն որի հայկական կողմը երկաթուղու վերաբացման դիմաց պետք է ազատի 7 ադրբեջանական շրջանները, Անդրանիկ Մարգարյանն ասաց, որ Հայաստանը դեմ է նման լուծմանը եւ գտնում է, որ ղարաբաղյան հակամարտությունը պետք է համալիր լուծում գտնի: Նա վերստին ընդգծեց, որ սա ոչ թե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ եղած վեճ է, այլ Ղարաբաղի ժողովրդի անկախության եւ անվտանգության ապահովման խնդիր:

Ա. Մ.

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ. ՉՈՐՍ ՏԱՐԻ ԱՆՑ

Այսօր լրանում է Հայաստանի Հանրապետության վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի պաշտոնավարման չորս տարին: Այս չորս տարիների հետեւողական աշխատանքի ընթացքում Հայաստանի կառավարությանը հաջողվել է հասնել տնտեսական եւ սոցիալական բազմաթիվ հիմնախնդիրների լուծման, ինչի վկայությունը համապատասխան տնտեսական եւ սոցիալական ցուցանիշների շարունակական բարելավումն է:

2000-2003 թվականների ընթացքում Հայաստանի տնտեսության իրական աճը միջին հաշվով կազմեց տարեկան 10.6 տոկոս, ինչն աննախադեպ բարձր ցուցանիշ է Հայաստանում տնտեսական աճի

գրանցման ամբողջ ընթացքում: Տնտեսական աճի արդյունքում 2003 թվականին ՀՆԱ-ի մակարդակը հասավ 1989 թ. տնտեսության մակարդակի 90.2 տոկոսին 2000 թ. սկզբի դրությամբ եղած 60.5 տոկոսից: Հայաստանն այս առումով գերազանցեց ինչպես ԱՊՀ, այնպես էլ Մերձբալթյան երեք հանրապետությունների միջին մակարդակը:

Յուրաքանչյուր տարվա համար սահմանված ծախսերը կատարվել են ոչ միայն սահմանված ժամկետներում, այլ նաեւ ըստ էության զրոյացվել են մինչեւ 2000 թվականը կուտակված 44.0 մլրդ դրամ ծախսային ապառքները: Ավելին, 2003 թվականի արդյունքում գրանցվեց աննախադեպ իրողություն. կառավարությունն ունեցավ ավելի քան 35 մլրդ դրամ խնայողություն: 2000-2003 թթ. նվազել է նաեւ Հայաստանի բյուջեի կատարման կախվածությունը փոխառու միջոցներից: Վերջին չորս տարիների ընթացքում պետական բյուջեի դեֆիցիտը կրճատվել է շուրջ 1.5 անգամ ըստ նախնական տվյալների 2003 թվականին կազմելով ՀՆԱ-ի 2.9 տոկոսը:

Կառավարությանը հաջողվեց նաեւ կրճատել արտաքին պարտքի չափը 1999 թվականի 47.2 տոկոս մակարդակից 2003 թվականին նվազեցնելով մինչեւ 39.9 տոկոս: Ընդ որում, հետեւողական բանակցությունների արդյունքում կառավարությանը հաջողվեց ամբողջությամբ վաղաժամկետ մարել արտաքին պետական պարտքի կազմում առկա Եվրամիության, Ռուսաստանի Դաշնության եւ Թուրքմենստանի հանդեպ ունեցած ոչ արտոնյալ վարկերը: Վերջին չորս տարիների ընթացքում ամբողջությամբ մարված այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմել է ավելի քան 137 մլն. ԱՄՆ դոլար:

2000-2003 թվականներին տնտեսական աճը կրկնակի գերազանցել է դրան նախորդող չորս տարիների նույն ցուցանիշը: 2000-2003 թվականներին միջին տարեկան տնտեսական աճը կազմել է 10.6 տոկոս, ցուցանիշ, որն իր նախադեպը չի ունեցել ԱՊՀ որեւէ երկրում:

2003 թվականի վերջում ՀՆԱ-ի մակարդակը հավասարվեց 1989 թվականի մակարդակի 90.2 տոկոսին եւ արդեն 2005 թվականին այն կգերազանցի 1989 թվականի մակարդակը*:

*2004 թ. կանխատեսվում է 7.0 տոկոս, իսկ 2005 թ. 6.0 տոկոս աճ:

2000-2003 թվականներին արձանագրված բարձր տնտեսական աճի պայմաններում ՀՆԱ-ի կազմում տեղի ունեցան էական կառուցվածքային տեղաշարժեր: Տնտեսական աճի մեջ մեծ ներդրում ունեցան արդյունաբերությունը եւ շինարարությունը: Մասնավորապես, 2003 թվականին արձանագրվեց 13.9 տոկոս տնտեսական աճ, որի 8.8 տոկոսային կետը ապահովվեց արդյունա-

բերության եւ շինարարության հաշվին:

Տնտեսությունում մասնավոր սեփականության վրա հիմնված ընկերությունների թվի ավելացման շնորհիվ, արդեն 2002 թվականին հանրապետությունում ՀՆԱ-ի մոտ 80 տոկոսը ապահովել է տնտեսության մասնավոր հատվածը:

Արտահանման ծավալը 2003թ. կազմել է 678,1 մլն ԱՄՆ դոլար, 1999թ. 231,7 մլն ԱՄՆ դոլարի դիմաց:

2000 թվականին մշակվել եւ կառավարության կողմից հաստատվել են Հայաստանում փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության զարգացման քաղաքականության ռազմավարական հիմնադրույթները: Դա հնարավորություն տվեց զարգացնելու եւ տարեվերջին Ազգային ժողովի հաստատմանը ներկայացնելու «Փոքր եւ միջին ձեռնարկատիրության պետական աջակցության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, որով ամրագրվեցին նշված կարեւոր ոլորտի զարգացմանը պետական աջակցության հիմնական ուղղությունները: Օրենքի ընդունմանը հաջորդեց աջակցության կենտրոնի եւ հիմնադրամի ստեղծումը:

2000-2003 թվականներին պետությունը ոչ միայն ընթացիկ ծախսերը կատարել է օրենքով սահմանված ժամկետներում, այլեւ գրեթե ամբողջությամբ մարել է 2000 թվականի սկզբի ավելի քան 44 մլրդ դրամ ապառքները: Ընդ որում, 2002 թվականին մարվել էր շուրջ 30 մլրդ դրամի ապառք առողջապահության ոլորտում՝ ավելի քան 13.8 մլրդ, կրթության ոլորտում՝ ավելի քան 2.2 մլրդ, համայնքներին դոտացիաների գծով՝ ավելի քան 3.9 մլրդ, ընտանեկան նպաստների գծով ավելի քան 3.7 մլրդ դրամ ծախսային ապառքներ: Գրեթե բոլոր ոլորտներում մարված ծախսային պարտքերի մասով ֆինանսավորումն ուղղվել է աշխատավարձի գծով եղած պարտքերի մարմանը (առողջապահություն, կրթություն, գիտություն, մշակույթ, տեղական ինքնակառավարման մարմիններ): Համայնքներին տրվող դոտացիաների պարտքերի ֆինանսավորման զգալի մասը օգտագործվել է համայնքային նշանակության կրթության հաստատությունների նպաստների համար:

Վերջին չորս տարիներին հարկաբյուջետային քաղաքականության հատկանշական ձեռքբերումներից է նաեւ պետական բյուջեի դեֆիցիտի մակարդակի կրճատումը: Դրա հետեւողական իրականացման արդյունքում հնարավոր դարձավ 2002-2003 թվականներին այդ ցուցանիշը հասցնել 3 տոկոսը չգերազանցող մակարդակի 2000 թվականի 4.9 տոկոսի դիմաց:

2000 թվականի 45 տոկոսի դիմաց արտաքին պետական պարտքը 2003 թվականին կազմեց ՀՆԱ-ի 39.3 տոկոսը:

2000-2003 թվականների ընթացքում պետական պարտատոմսերի շուկան դարձավ տարածաշրջանի առավել կազմակերպված եւ զարգացած շուկաներից մեկը: 2002 թվականին հաջողվեց խորացնել 2000-2001 թվականներին ձեւավորված երկարաժամկետ միտումները եւ թողարկել ու տեղաբաշխել 3, 4 եւ 5 տարի մարման ժամկետայնությամբ արժեկտրոնային պարտատոմսեր:

Պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումների ուղղությամբ կարեւոր ձեռքբերում է «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքի ընդունումը, որը մի կողմից երաշխավորում է պետական ծառայողների պաշտոնավարությունը անկախ քաղաքական իշխանության փոփոխությունից, մյուս կողմից սահմանում մասնագիտական գիտելիքների եւ փորձի պահանջներ համապատասխան պաշտոն զբաղեցնելու համար:

2001 թվականի նկատմամբ, 2003 թվականի վերջում, քաղաքացիական ծառայողների աշխատավարձը բարձրացավ միջին հաշվով 1.5 անգամ:

Հատկանշական է, որ 2000-2001 թվականներին նախորդ տարվա համեմատությամբ կրկնապատկվել է պետական բյուջեից համայնքներին տրվող դոտացիաների ֆինանսավորման աստիճանը, իսկ 2002 թվականին ոչ միայն կատարվել են ընթացիկ ծախսերը, այլեւ մարվել են նախորդ տարիներին գոյացած բոլոր պարտքերը: 2003 թվականին համայնքներին տրամադրվող դոտացիաների կատարողականը կազմել է 100 տոկոս:

2000-2004 թվականների ընթացքում էականորեն բարձրացել է ուսուցիչների միջին աշխատավարձը մոտ 2.5 անգամ: Եթե 2000 թվականին ուսուցիչների միջին աշխատավարձը կազմել է 12.6 հազ դրամ, ապա 2003 թվականին այն կազմել է 18.6 հազ դրամ, իսկ արդեն 2004 թվականին 30.6 հազ դրամ: Էապես բարձրացվել է նաեւ պետական ուսումնական հաստատությունների վարչական աշխատողների աշխատավարձը:

Միայն 2001 թվականի ընթացքում իրականացվել է շուրջ 1,2 մլրդ դրամի նախորդ տարիների պարտքերի մարում: 2002 թվականի ընթացքում իրականացվել է շուրջ 5,2 մլրդ դրամի նախորդ տարիների պարտքերի մարում: Ընդ որում, 2002 եւ 2003 թվականներին ընթացիկ պարտքեր չեն գոյացել, պետական բյուջեի կողմից առողջապահության համակարգի ֆինանսավորման պետության ընթացիկ պարտավորությունները իրականացվել են ամբողջությամբ:

2001-2003 թվականների ընթացքում պետական ֆինանսավորման շրջանակներում էականորեն բարձրացել է հիվանդանոցային բժիշկների միջին աշխատավարձը մոտ 60 տոկոսով, իսկ ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բժիշկներինը մոտ 15 տոկոսով: 2001 թվականին հիվանդանոցային բժիշկների միջին աշխատավարձը 19 հազ եւ ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բժիշկներինը 24 հազ. դրամ մակարդակից բարձրացվել եւ 2003 թվականին համապատասխանաբար կազմել են 30 հազ եւ 27.7 հազ. դրամ:

Այս փոփոխությունների արդյունքում 2004 թվականին միջին ընտանեկան նպաստի չափը կազմում է 9000 դրամ նախորդ տարվա 7000 դրամի փոխարեն, իսկ նպաստի չափի աճը նախորդ տարվա համեմատ կազմում է ավելի քան 28 տոկոս:

Ձեռնարկված միջոցառումների շնորհիվ կենսաթոշակների գծով շուրջ 6.8 մլրդ դրամ պարտքերը հնարավոր դարձավ մարել 2001 թվականի ընթացքում: Այն, ինչպես նաեւ 2002 թվականի կենսաթոշակների չափերի բարձրացումը հիմնականում հնարավոր եղավ իրականացնել վճարումների հավաքականության բարձրացման (2002թ. սեպտեմբերի դրությամբ կենսաթոշակ են ստացել 552 հազ մարդ, մինչդեռ 2003 թ. ապրիլ ամսվա դրությամբ կենսաթոշակ վճարվում է 497 հազ մարդու), ինչպես նաեւ հավաքագրման աճի շնորհիվ:

2000 թվականին աղքատության կրճատումը հռչակելով իր գործունեության ծրագրի հիմնական նպատակներից մեկը կառավարությունը ձեռնամուխ եղավ Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագրի (ԱՀՌԾ) մշակմանը: Ծրագիրը հաստատեց ՀՀ կառավարությունը, 2003 թվականի օգոստոսի 8-ի «Աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիրը հաստատելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության թիվ 994-Ն որոշմամբ: Ծրագրով նախանշվեցին հիմնական տնտեսական եւ սոցիալական զարգացումները երկարաժամկետ հատվածում, որը կառավարության գործունեությունը դարձրեց ծրագրային եւ առավել նպատակային:

2002 թվականին առաջին անգամ ոչ աղքատ բնակչության թիվը գերազանցեց աղքատ բնակչության թվին: Չնայած աղքատության դեռեւս չափազանց բարձր մակարդակին, այդ իրադարձությունը պետք է բեկումնային համարել:

2002 թվականին 1999 թվականի համեմատությամբ շուրջ 5.03 տոկոսային կետով աղքատության մակարդակի նվազումը աղքատության հաղթահարման տեսանկյունից զգալի տեղաշարժ է: Ընդ որում, 2000-2002 թվականներին էականորեն նվազել է ծայրահեղ աղքատ բնակչության թիվը 22.9 տոկոսից նվազելով մինչեւ 13.1 տոկոս, ինչը ուղղակիորեն կապված է պետության իրագործած սոցիալական քաղաքականության հասցեականության բարձրացման փաստի հետ:

Չնայած կատարված զգալի աշխատանքին եւ արձանագրված դրական արդյունքներին, կառավարությունը դեռեւս բավականաչափ խնդիրներ ունի լուծելու տնտեսության ամենատարբեր ոլորտներում: Այդ խնդիրները, միջնաժամկետ եւ երկարաժամկետ հատվածներում գործադիրն արդեն ամրագրել է իր ռազմավարական ծրագրերում եւ փորձելու է քաղաքացիական հասարակության, քաղաքական ուժերի ու շահագրգիռ միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցված աշխատանքի արդյունքում հասնել դրանց լուծմանը եւս:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ
ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ-ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությունը մտահոգում է նաեւ թուրքական պետությանը

«Ազգը» նախորդ համարում, անդրադառնալով մայիսի 6-7-ը Երեւանում «Ցեղասպանության գործոնը հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման գործում» թեմայով անցկացված խորհրդաժողովի թուրքական արձագանքներին, կարծիք էր հայտնել, որ տվյալ դեպքում թուրքերին մտահոգում էր ոչ այնքան ցեղասպանության խնդիրների քննարկումը, որքան քննարկումների կազմակերպումը Մոսկվայում ստեղծված Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությամբ:

Կարծիքի համար հիմք էր ծառայել «Թյուրքիե» թերթի մայիսի 6-ի համարը, որտեղ խորհրդաժողովի բոլոր մասնակիցները՝ հայաստանյան թե սփյուռքի, շրջանցվում էին, բայց ՀՀԿ նախագահ Արա Աբրահամյանն ու Անդրանիկ Միհրանյանը դառնում հարձակումների թիրախ: Ըստ երեւույթին նույնը պետք է ասել «Հաբերանալիզի» մայիսի 11-ի համարի մասին: Այն տարբերությամբ, որ «Թյուրքիե» թերթի նյութն ընդամենը Երեւանից արված թղթակցություն էր, իսկ «Հաբերանալիզը» հրապարակել է Անկարայում գործող Եվրասիական ռազմավարական ուսումնասիրությունների կենտրոնի կովկասյան հետազոտությունների բաժնի աշխատակից Հաքեմ Ջաբբարլուի վերլուծականը: Ակնհայտ է, որ այս կենտրոնը պետական կառույց է:

Ջաբբարլուն, ի տարբերություն «Թյուրքիե» թերթին, խորհրդաժողովի կազմակերպիչների թվում նշում է նաեւ ՀՀ ԳԱԱ-ին, դրա գումարումը պայմանավորում է «Հայկական պնդումները միջազգային իրավունքի տեսանկյունից հիմնավորելու» առաջադրանքով, ապա եւ իր ուշադրությունը կենտրոնացնում է «առաջադրանքի կատարման համար տարբեր երկրների մասնագետներից կազմված փորձագիտական հատուկ խումբ ստեղծելու» որոշման վրա: Նա միաժամանակ գտնում է, որ այս խմբի աշխատանքները նպատակադրված են լինելու միջազգային լուրջ ճնշումների թիրախ դարձնել Թուրքիային, որպեսզի նրան «պարտադրվի այսպես կոչված ցեղասպանության ճանաչումը»:

Ռազմավարական կենտրոնի աշխատակիցը խորհրդաժողովի մասնակիցներից նշում է միայն Արա Աբրահամյանի եւ Անդրանիկ Միհրանյանի անունները: Նա ընդգծելով, որ Աբրահամյանը ՀՀԿ նախագահն է, անդրադառնում է խորհրդաժողովի նախօրյակին նրա տված մամուլի ասուլիսին: Թերեւս դրանով էլ ընդգծվում է, թե ում նախաձեռնությամբ է կազմակերպվել այս միջոցառումը:

Ինչ վերաբերում է Անդրանիկ Միհրանյանին, ապա Ջաբբարլուն ուշադրություն է հրավիրում «Թուրքիայից նյութական եւ հողային փոխհատուցում պահանջելու» նրա առաջարկին, այնուհետեւ անդրադառնում է «այդ պահանջներից հրաժարվելու համար ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին հասցեագրված քննադատությանը» եւ ավելացնում. «Միհրանյանը պատճառաբանելով, որ Թուրքիան դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման համար Հայաստանին նախապայմաններ է առաջադրում, ուստի միանգամայն տրամաբանական է համարում ցեղասպանության ճանաչման հայկական պահանջի հասցեագրումը թուրքական պետությանը: Նրա կարծիքով, Հայաստանն այդ պահանջից չպետք է հրաժարվի նույնիսկ այն դեպքում, եթե երկու երկրների միջեւ հաստատվեն դիվանագիտական հարաբերություններ, զարգանան տնտեսական շփումները եւ բացվեն սահմանները»:

Ուշագրավ է Ջաբարլուի եզրակացությունը. «Երբ Հայաստանը թափ է հաղորդում այսպես կոչված ցեղասպանության միջազգային ճանաչման աշխատանքներին, նյութական եւ հողային պահանջներ է ներկայացնում Թուրքիային, շարունակում է 1921 թ. Կարսի պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու ուղղությամբ ջանքերը Ռուսաստանում եւ Եվրոպայում, երկու երկրների միջեւ սահմանների բացման մասին որոշ թուրք գիտական եւ քաղաքական գործիչների ելույթներն ուղղակիորեն վտանգում են Թուրքիայի ազգային անվտանգությունը: Միհրանյանի վերոհիշյալ տեսակետները ցույց են տալիս, որ երկու երկրների հարաբերությունների կարգավորման դեպքում էլ Հայաստանը մտադիր է շարունակել ցեղասպանության պնդումները: Այս պայմաններում Թուրքիայի հայկական սահմանի բացումն ու երկու երկրների դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը եւ Հայաստանի Հանրապետությունում, եւ հայկական հասարակությունում դիտարկվելու են որպես հաղթանակ, ու հայերը համոզվելու են, որ իրենց պայքարն արդարացի է»:

Ըստ հեղինակի, այս ամենը կնպաստի երկրում ներքաղաքական բազում դժվարությունների բախվող Քոչարյանի վարչակարգի դիրքերի ամրապնդմանը: Մինչդեռ այդ վարչակարգը «Թուրքիայի նկատմամբ թշնամական դիրքորոշում է որդեգրել, ուստի նախընտրելին նրա թուլացումն է, նույնիսկ իշխանությունից հեռացումը, թերեւս բարին էլ Թուրքիայի համար դա է»:

Հաքեմ Ջաբբարլուի խոսքերը մեկնաբանության կարիք չեն զգում: Պարզապես հաստատում են «Ազգի» նախորդ համարում արտահայտած կարծիքը, որ թուրքերին ոչ այնքան մտահոգում է ցեղասպանության խնդիրներին նվիրված խորհրդաժողովի գումարումը, որքան դրա կազմակերպումը Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի նախաձեռնությամբ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Պաղեստինյան տարածքներում կանցկացվեն տեղական ընտրություններ

Նոր զոհեր Գազայում

Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավարությունը որոշել է տեղական կառավարման մարմինների առաջին ընտրություններն անցկացնել Այսրհորդանանում եւ Գազայի հատվածում: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ ընտրությունների անցկացման ծրագրին հավանություն է տվել ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը:

Առաջիկա ընտրությունների նպատակն է պաղեստինյան քաղաքներում «վերջ դնել կաշառակերությանը, քաոսին եւ անկարգություններին»: Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավարության հայտարարության մեջ նշվում է, որ նախատեսվում է առաջիկա քվեարկությունն անցկացնել Երիքով քաղաքում, 2004 թ. օգոստոսին:

Պաղեստինյան ղեկավարությունը միաժամանակ ընդգծել է, որ Այսրհորդանանից եւ Գազայի հատվածից իսրայելական զորքերի դուրսբերումն անհրաժեշտ պայման չէ ընտրությունների անցկացման համար: Պաղեստինի վարչապետ Ահմեդ Կուրեին, սակայն, հայտարարել է, որ ինքնավարությունում օրինական նախագահական ընտրություններ կարող են անցկացվել գրավյալ տարածքներից իսրայելական զորքերի դուրսբերումից հետո միայն:

Մինչ պաղեստինյան ղեկավարությունը մտածում է առաջիկա ընտրությունների մասին, իսրայելական զորքը երեկ գիշեր հատուկ գործողություն է սկսել Գազայի արվարձան Ալ Զեյթունում՝ այնտեղ որոնելով պաղեստինցի գրոհայինների: Քաղաք են մտել իսրայելական բանակի 10 ջիպ եւ 6 տանկ: Օդից գործողությանն օժանդակել են ուղղաթիռներ: Պաղեստինի գրոհայինները պատասխան կրակ են բացել: Նրանք պայթեցրել են իսրայելական մեկ հրասայլ:

Իսպանական ԷՖԷ գործակալությունը Գազայից հաղորդում է, որ փոխհրաձգության ընթացքում զոհվել է 9 մարդ, 20-ը՝ վիրավորվել: Սպանվածներից 6-ը իսրայելցի զինվորներ են, 3-ը՝ պաղեստինցիներ: Իսրայելական բանակի աղբյուրներից մեկը «Հաարեց» թերթին հայտնել է, որ Գազայում ձեռնարկված գործողությունն ուղղված է «պաղեստինցի ահաբեկիչների ենթակառուցվածքի դեմ»: Իսրայելական ռադիոյի տվյալների համաձայն, գործողության նպատակը «Քասամ» հրթիռներ արտադրող արհեստանոցների ոչնչացումն է:

Գազայի մեկ ուրիշ մասում իսրայելական մի քանի տանկեր եւ բուլդոզերներ մտել են Ռաֆահի պաղեստինյան գաղթակայան եւ հողին հավասարեցրել մի քանի շինություն:

ՀԱԿԻՐՃ

Ռուսաստանի փլուզումը կանխատեսող ԿՀՎ զեկույցը «չափազանցված» է

Պնդում է դրա հեղինակներից մեկը

Ռուսաստանյան ԶԼՄ-ներում ապրիլի վերջերին հրապարակվեց մի սենսացիոն նորություն, ըստ որի նոր գաղտնազերծված «Համընդհանուր միտումներ-2015» ամերիկյան հետախուզական զեկուցագրում ԿՀՎ փորձագետները կանխատեսում են Ռուսաստանի տրոհումը: Գրեթե մեկ շաբաթ ռուսաստանցի վերլուծաբաններն ու քաղաքական գործիչները բուռն քննարկումների թեմա էին դարձրել այդ մռայլ կանխատեսումները:

Սակայն այժմ ինտերնետում հայտնվել է ԱՄՆ հետախուզության ազգային խորհրդի վերջերս պաշտոնաթող եղած բարձրաստիճան աշխատակից Ջորջ Կոլտի նամակը: Նա զեկույցի հեղինակներից մեկն է եւ ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում է, թե այդ կամ ուրիշ փաստաթղթերում Ռուսաստանի հավանական փլուզման վերաբերյալ հետեւություններ չեն արվում:

Խնդրո առարկա ԿՀՎ զեկույցի էությունը հետեւյալն է: ԿՀՎ ինտերնետային բաց էջում զետեղված է առաջատար վերլուծական կենտրոնների զեկույցը, որտեղ կանխատեսվում է աշխարհի զարգացումն առաջիկա 10 տարիներին: Փաստաթղթում Ռուսաստանը համարվում է անկայունության գոտի, Կենտրոնական Ասիային սահմանակից երկիր, որը մոտ ապագայում հավանաբար տրոհվի 6-8 պետությունների: Որպես տրոհման գլխավոր պատճառ նշվում է Ռուսաստանի տնտեսական մեկուսացվածությունը:

Այս կապակցությամբ ռուսական «Եժենեդելնի ժուռնալ» հանդեսի մեկնաբան Ալեքսանդր Գոլցի հետ զրուցելիս Ջորջ Կոլտն ասել է, թե ԿՀՎ զեկույցի ռուսաստանյան հոռետեսական մեկնաբանությունները «չափազանցված» են: Նրա խոսքերով, «Համընդհանուր միտումներ-2015»-ի տեքստում լոկ նշված է. «Հնարավոր են Ռուսաստանի իրադրության զարգացման ամենատարբեր ձեւեր՝ վերածննդից մինչեւ տրոհումը»: Ըստ Կոլտի, դրան հաջորդում է հետեւյալ նախադասությունը. «Ի դեպ, գլխավոր միտումը մնում է միահեծանության հաստատումը, բայց ոչ ԽՍՀՄ-ում եղած ծայրահեղ ձեւով»:

Այսպիսով, նշում է Կոլտը, ռուսաստանցի մեկնաբաններն իրենց սենսացիոն պնդումներն անելիս հեռացել են զեկույցի նախնական տեքստից եւ ընկել ծայրահեղության մեջ:

Բուշի գործունեության հավանություն է տալիս ամերիկացիների լոկ 46 տոկոսը

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի գործունեության առթիվ ամերիկացիների դրական վերաբերմունքն իջել է նրա պաշտոնավարման ընթացքում ամենացածր մակարդակին: Այդ է վկայում CNN հեռուստաընկերության եւ «Յու էս էյ թուդեյ» թերթի պատվերով բնակչության շրջանում «Գելափ» հաստատության անցկացրած վերջին հարցումը:

Անկետավորման արդյունքները ցույց են տալիս, որ ներկայումս երկրի նախագահի գործունեությանը հավանություն է տալիս ամերիկացիների ընդամենը 46 տոկոսը: Այսպիսով, միայն մեկ շաբաթվա ընթացքում նրա ժողովրդականության մակարդակն իջել է 3 կետով: Վերլուծաբանները դա բացատրում են Իրաքի պատերազմի նկատմամբ բացասական տրամադրությունների աճով:

Միաժամանակ հայտնի է դարձել, որ հարցման մասնակիցների 51 տոկոսը բացասաբար է վերաբերվում նախագահի պաշտոնում Ջորջ Բուշի կատարած աշխատանքին: CNN-ը հաղորդում է, որ այդ ցուցանիշն առաջին անգամ է գերազանցում 50 տոկոսի խորհրդանշական սահմանագիծը:

Հարցման տվյալների համաձայն, ներկայումս ամերիկացիների 44 տոկոսը սխալ է համարում անցյալ տարվա մարտին Իրաք կատարված ներխուժումը: Դա մինչ օրս տվյալ առումով արտահայտված դժգոհության ամենաբարձր ցուցանիշն է: Իրաք ներխուժելու որոշմանը հավանություն է տալիս հարցման մասնակիցների 54 տոկոսը. դա ամենացածր դրական ցուցանիշն է պատերազմի սկզբից ի վեր:

Նախագահ Ջորջ Բուշի տնտեսական քաղաքականությանը հավանություն է տալիս ամերիկացիների 41 տոկոսը, մինչդեռ 56 տոկոսը մերժում է Սպիտակ տան ներկա ուղեգիծը:

«Միջազգային ներումը» բրիտանացիներին մեղադրում է 37 խաղաղ իրաքցիների սպանության մեջ

Լոնդոնում երեկ հրապարակած զեկուցագրում «Միջազգային ներում» իրավապաշտպանական կազմակերպությունը նշում է, որ բրիտանացի զինվորներն Իրաքում սպանել են խաղաղ բնակիչների, այդ թվում 8-ամյա մի աղջնակի: Ըստ որում, բրիտանական բանակը նույնիսկ չի բարեհաճել քննություն սկսել այդ գործերի առթիվ:

Կազմակերպությունը, որի կենտրոնակայանը հենց Լոնդոնում է, ընդգծում է, որ Իրաքի հարավում բրիտանացի զինվորները կրակ են բացել որեւէ վտանգ չներկայացրած խաղաղ բնակիչների վրա: Մի շարք դեպքերում, այնուամենայնիվ, սկսվել են գործերի քննություններ, բայց բրիտանական զինվորական ոստիկանությունը դրանց վերաբերյալ որեւէ տեղեկություն չի հայտնել զոհերի ընտանիքներին:

«Միջազգային ներման» տվյալների համաձայն, 2003 թ. մայիսի 1-ից, այսինքն՝ պատերազմի ավարտի ազդարարումից հետո բրիտանական ուժերը 37 խաղաղ իրաքցիների մահվան պատճառ են դարձել: Ֆրանսպրեսն առանձնացնում է 8 առանձին դեպքեր, մասնավորապես 2003 թ. օգոստոսի 21-ին Կարմաթ Ալի քաղաքում բրիտանական պարեկախմբի կողմից 8-ամյա մի աղջնակի սպանությունը: Հոկտեմբերի 12-ին աղջնակի ընտանիքին հղած նամակում բրիտանական բանակը խոստովանել է, որ «զինվորներից մեկն օդում կրակահերթ է արձակել պարեկախումբը քարկոծողներին ցրելու նպատակով»:

Մինչդեռ աղջնակի ընտանիքը «Միջազգային ներման» աշխատակիցներին ասել է, թե բրիտանական այդ պարեկախումբը երբեւէ չի քարկոծվել: Ականատեսներից մեկը պատմել է, որ աղջնակը կանգնած է եղել մի փակուղում, բրիտանական զրահամեքենաներից 60-70 մետր հեռու, եւ «զինվորներից մեկն անսպասելիորեն կրակել է աղջնակի փորին»:

Զեկուցագրում դատապարտվում են նաեւ «Իրաքի հարավում, օրը ցերեկով, քաղաքական պատճառներով զինյալ խմբերի իրականացրած հարյուրավոր քաղաքացիական անձանց մահապատիժները»: Իրավապաշտպանները նշում են, որ տվյալ բռնությունները պայմանավորված են երկրում թեթեւ հրազենի մատչելիությամբ, ինչպես նաեւ այն փաստով, որ իրաքցիները «բնավ վստահ չեն, թե բրիտանական բանակը կամ իրաքյան ոստիկանությունն իրենց կպաշտպանի նման հարձակումներից»: Իրաքցիները նաեւ վստահ չեն, թե հանցավորները կպատժվեն օրենքով: Ուստի նախընտրում են զինվել եւ որեւէ մեկի վրա հույս չդնել:

Պ. Ռ.

Ձայնագրությունը ժամանակի արձանագրությունն է

Ժամանակին Հայաստանի ռադիոն հայտնի էր ձայնագրությունների բարձր որակով, ուներ բարձրակարգ հնչյունային ռեժիսորներ։ Տարեցտարի ռադիոյի ձայնադարանը հարստանում էր նոր, արժեքավոր ձայնագրություններով։ Այսօր վիճակն այլ է։ Այս առթիվ իր մտահոգությունն ու խոհերն է ներկայացնում Ֆելիքս Արամյանը։ 1966-2000 թթ. նա աշխատել է Հեռուստառադիոպետկոմում որպես հնչյունային ռեժիսոր, ձայնագրություններ է կատարել Մոսկվայում, Վիլնյուսում, Տալլինում, Մայնի Ֆրանկֆուրտում (ԱՄՆ ֆիրմայի հրավերով)։ 1966-98 թթ. եղել է մեր հանրապետությունում կազմակերպված պետական տոնակատարությունների գլխավոր հնչյունային ռեժիսորն ու երաժշտական ղեկավարը։

Տարիներ առաջ, երբ առաջին անգամ մտա ռադիո, այն զգացումն ունեցա, կարծես ամեն անկյունից, ամեն սենյակից հնչում էին մեր անվանի դերասանների, երաժիշտների, արվեստագետների ձայները։ Այն տարիներին այսքան մեծ թվով FM կայաններ չկային, եւ ժողովրդին լուրեր, երաժշտություն եւ այլ տեղեկատվություն մատուցվում էր միայն պետական ռադիոյի միջոցով։ Հեռարձակվում էին բազմաժանր ծրագրեր։ Հայաստանի գրեթե բոլոր քաղաքներում, գյուղերում, բնակավայրերում լսում էին ռադիոյի հաղորդումները, գրեթե բոլոր տներում լսում էին հայկական ժողովրդական, գուսանական, դասական երաժշտություն, հնչում էր նաեւ այլ ժողովուրդների երգ-երաժշտությունը։ Իսկ ռադիոթատրոնի եւ գրական հաղորդումների ժամերին գրեթե անխտիր ունկնդրում էինք մեր մեծերին՝ Վահրամ Փափազյանին, Հրաչյա Ներսիսյանին, Գուրգեն Ջանիբեկյանին, Մետաքսյա Սիմոնյանին, Սուրեն Քոչարյանին, Բաբկեն Ներսիսյանին, Խորեն Աբրահամյանին եւ այլոց։ Այդ հաղորդումներով սերունդներ դաստիարակվեցին։ Գրեթե բոլորը ձայներով ճանաչում էին սիրված դերասաններին, երգիչներին։ Պատմում են, որ երբ առաջին անգամ Ավետիք Իսահակյանը գրամոֆոնի հնչողությամբ լսում է Կոմիտասի «Հորովելը», շատ է հուզվում եւ ճչում է. «Սա մեր Սողոմոնն է»։

Հայաստանի ռադիոյում ձայնագրությունների բարձր որակն ապահովում էին հնչյունային ռեժիսորներ Նորայր Իսահակյանը, Էդվարդ Կարապետյանը, Լեոնիդ Ղազարյանը, Հայկ Ներսիսյանը, Վլադիմիր Դավթյանը, Հարություն Վարդանյանը, Կարո Չիգմեջյանը։ Այս երախտավորների շնորհիվ մենք սերունդներին ենք հասցրել 20-րդ դարի ազգային երաժշտական մշակույթի գրեթե բոլոր կարկառուն դեմքերի ձայնագրությունները. Շահմուրադյան, Ավետ Գաբրիելյան, Սարգիս Ասլամազյան, Գերոնտի Թալայան, Տաթեւիկ Սազանդարյան, Գոհար Գասպարյան, Հայկանուշ Դանիելյան, Հակոբ Վարդանյան, Ժան Տեր-Մերկերյան, Մեդեա Աբրահամյան, ինչպես նաեւ «Անուշ», «Դավիթ Բեկ», «Արշակ Բ», «Սայաթ-Նովա», «Ալմաստ» (ցավոք, մինչ օրս չի ձայնագրվել «Ալմաստի» հայերեն տարբերակը) օպերաները։ Ձայնագրությունների շնորհիվ ազգային ռադիոյի ձայնադարանում իրենց տեղն ունեն Արամ Խաչատրյանի, Ալեքսանդր Հարությունյանի, Սպենդիարյանի, Էդգար Հովհաննիսյանի, Էդվարդ Միրզոյանի, Տիգրան Մանսուրյանի, Ավետ Տերտերյանի, Գրիգոր Հախինյանի ստեղծագործությունները, որոնք սերունդներին կփոխանցվեն որպես ազգային մշակույթի գոհարներ։ Հայաստանի ռադիոյում ձայնագրվելու համար Երեւան էին ժամանում նաեւ սփյուռքահայ երաժիշտներից շատերը. Արա Բերբերյան, Լուսին Ամարա, Սոնա Ղազարյան, Դավիթ Վարժապետյան, Տիգրան Ժամկոչյան, Ռոզի Արմեն, Լիլի Չուխասզյան, Կարպիս Զոբյան։ Ռադիոյի ձայնագրման ստուդիաներում ձայնագրվել են հանրապետության գրեթե բոլոր երաժշտական խմբերը եւ համույթները։ Մեր հնչյունային ռեժիսորները մշտապես ձայնագրություններ էին կատարում նաեւ Օպերայի եւ բալետի, Սունդուկյանի անվան թատրոններում, Հայֆիլհարմոնիայի մեծ եւ փոքր դահլիճներում, որտեղ ռադիոն ուներ մշտական ձայնագրման կետեր (ցավոք, դրանք ներկայումս վերացվել են)։ Վերացվել եւ լուծարվել են հնչյունային ռեժիսորների ծառայությունը եւ բաժինը։ Օտարվել են նաեւ ռադիոյի՝ ավանդույթներով հարուստ երաժշտական խմբերը՝ սիմֆոնիկ նվագախումբը, էստրադային-սիմֆոնիկ նվագախումբը, ժողովրդական գործիքների անսամբլը, ջութակահարների անսամբլը, կամերային երգչախումբը, որոնք մեծ ավանդ ունեցան հայկական ազգային եւ դասական երաժշտության զարգացման եւ պահպանման գործում։ Ներկայումս նրանք բոլորն էլ ոչ ոքի պետք չեն, չէ՞ որ կա ժամանակակից «ռաբիսը» եւ այսպես կոչված շոու արվեստը։

Այսօր ռադիոն ունի ձայնագրման միայն մեկ ստուդիա՝ «Տերյան 2»-ը, որը դեռ չի մասնավորեցվել։ Այն իր չափերով ու տեսակով անվերապահորեն լավագույնն էր ամբողջ ԽՍՀՄ-ի տարածքում։ Զարմանալիորեն արդեն մի քանի տարի ստուդիան պարապուրդի է մատնված (բացառություն են Հ. Զամբակյանի միջոցներով իր մի քանի ստեղծագործությունների ձայնագրությունները)։ Թիվ 6 ստուդիան, որտեղ ձայնագրվել է մեր ձայնադարանում պահվող ստեղծագործությունների մեծ մասը, հրդեհվեց եւ ավելի քան տասը տարի է, ինչ չի վերանորոգվում։

Ներկայումս հանրապետությունը հեղեղվել է մասնավոր ձայնագրման ստուդիաներով։ Գուցե վատ չէ, բայց այդ ստուդիաներում դասական երաժշտություն չի ձայնագրվում։ Ոչ ցանկություն կա, ոչ պահանջարկ, ոչ հնարավորություն, մեծ նվագախմբերն այդ ստուդիաներում չեն կարող ձայնագրվել։

Վերջերս բարեկամիս դուստրը՝ կոնսերվատորիայի ուսանողուհի, ցանկացել է ձեռք բերել Ռախմանինովի երկրորդ դաշնամուրային կոնցերտի ձայնագրությունը։ Փնտրել է մայրաքաղաքի բոլոր խանութներում, բայց՝ ապարդյուն։ Մի տեղ էլ, երբ հարցրել է Ռախմանինովի կոնցերտի մասին, վաճառողը պատասխանել է. «Քուր ջան, երբ թույն ռաբիս ենք ստանում, անմիջապես քոցնում ենք»։

Սա է մեր իրականությունը։ Ոչ ոքի չի հուզում այն փաստը, որ մենք մեր սերունդներին այլեւս չենք թողնում գեղարվեստական արժեք ներկայացնող ձայնագրություններ։ Ոչ ոքի չի հուզում, որ դրանով մեր մշակույթի պատմությունը կրում է չափազանց մեծ կորուստ։ Ուզում եմ հիշեցնել Դմիտրի Շոստակովիչի խոսքերը. «Ձայնագրությունը ժամանակի արձանագրությունն է»։

ՖԵԼԻՔՍ ԱՐԱՄՅԱՆ

«Ինքզինքս այսքան մեծ չէի կարծեր»

Երեկ տոնական տրամադրություն էր Կարբիի Վահան Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախում, ուր հավաքվել էին բազմաթիվ հյուրեր, ուսուցիչներ, աշակերտներ՝ նշելու բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ԳԱ ակադեմիայի գիտաշխատող, Երեւանի Հրաչյա Աճառյան համալսարանի դասախոս Կարլեն Լեւոնի Դալլաքյանի ծննդյան 75-ամյա հոբելյանը։ Կրթօջախի տնօրեն Արսեն Օհանյանը ողջունեց հոբելյարին։ Կարբիի գյուղապետ Ֆրունզիկ Նազարեթյանը գյուղի հասարակության անունից շնորհավորեց Կարլեն Դալլաքյանին ծննդյան օրվա կապակցությամբ, բարձր գնահատեց նրա կատարած աշխատանքները Կարբի գյուղում եւ հպարտորեն նշեց, որ Կարբին հանձին Կարլեն Դալլաքյանի ունի արտացավ ու բազմաշնորհ քաղաքացի, որի անցած ողջ ուղին օրինակ է համագյուղացիների համար ու նվիրեց մի նարդի։ Ի դեպ, երկար տարիներ պրն Դալլաքյանը եղել է նարդու եւ շախմատի չեմպիոն։ Կրթօջախի փոխտնօրեն Ռուզաննա Սեփիրեյանը, հայոց լեզվի ու գրականության ուսուցիչներ Գայանե Օհանյանը, Ռոզա Ասլանյանը, Թերմինե Թարզյանը մանրամասն ներկայացրին Դալլաքյան անձնավորությանը, նրա անցած ճանապարհն Ալավերդուց (ուր նա ծնվել է) մինչեւ Կարբի, ուր այժմ իր ամբողջ ժամանակն անցկացնում է իր ձեռքով տնկած ու խնամած այգում։ «Կյանքը բնության եւ գեղեցկության գյուտն է եւ այդ գյուտով է ապրում ու արարում Կարլեն Դալլաքյան անհատը՝ լինելով լրագրող, թարգմանիչ, գրականագետ եւ որ ամենակարեւորն է, մեծատառով հայրենասեր մեծ մարդ», այսպես են

բնորոշում նրան ճանաչողները, նրա հետ շփվողներն ու ուսուցիչները, բժիշկ Սաբրո Աստրյանը եւ ուրիշներ։ Իսկ Արսեն Օհանյանը հատկապես նշեց Դալլաքյան քաղաքացու ազգային նկարագիրը, որը բարձր է գնահատել գյուղն ու նրա դպրոցը, քանի չխնայելով սփյուռքի բարերարների ուշադրությունը կենտրոնացնելու գյուղական կրթօջախների վրա, որի շնորհիվ այսօր Կարբիի Վահան Թեքեյանի անվ. կրթօջախն ունի շատ ու շատ բարերարներ, հանձինս ԹՄՄիության, Ռիտա եւ Վարդգես Պալյանների, Արաքսի Մուրադյանի եւ այլոց, որոնց աջակցությունը շրջադարձային եղավ դպրոցի համար, լուծվեցին գազի, ջրագծի, ճանապարհների, պտղատու այգիների եւ շատ ու շատ հարցեր։

Միջոցառմանը մասնակցում էին ՀԹՄՄ վարչության անդամներ Սերգեյ Գալստյանը, Անահիտ Խալաթյանը, Գայանե Մուրադյանը եւ Մարիետա Մակարյանը։ Պրն Գալստյանը միության անունից շնորհավորեց հոբելյարին ու տեղեկացրեց, որ շատ շուտով մեծ շուքով միությունը կտոնի «Մարդ, քաղաքացի, գիտնական, հասարակական, քաղաքական մշակութային գործիչ Կարլեն Դալլաքյանի հոբելյանը»։

Կարլեն Դալլաքյանն էլ հատուկ շնորհակալություն հայտնեց գյուղապետին, ցերեկույթի կազմակերպիչներին ջերմ ու անկեղծ խոսքերի համար եւ մեջ բերելով երգիծաբան Հակոբ Պարոնյանին՝ ասաց. «Ինքզինքս այսքան մեծ չէի կարծեր, եւ օրվա բանախոսների գնահատականներն անհրաժեշտ են հենց երիտասարդներին, որպեսզի նրանք իրենց մտքի մեջ վերլուծեն այն ամեն արժեքները, ապա հանգելով շատ կարեւոր եզրակացության, որի ընդհանրացված ձեւը կլինի՝ ծառայել սեփական ժողովրդին եւ ազգին, որը ես սիրով եմ արել ու մի քանի առիթներով ցույց տալով, որ կարելի է իրոք անել խիստ կոնկրետ գործեր, որոնք անհրաժեշտ են ժողովրդին։ Մեր ազգի արմատը գյուղում է, եթե մենք պահպանում ենք գյուղը, ապա կպահպանենք մեր ժողովրդին այս հողի վրա, եթե գյուղը կորցնենք, ապա չենք կարող պահպանել ոչինչ, եթե նույնիսկ բոլոր գյուղերն այսօր քաղաք կոչվեն։ Իսկ գյուղի պահպանման առաջին պայմանը դպրոցն է... Ահա թե ինչու դպրոցի մասին հոգալը, օգնելը, օժանդակելը ես գտնում էի խիստ անհրաժեշտ ու իմ կապերը ի գործ դրեցի այս գյուղում դպրոցի պահպանման համար, եւ ես այսօր ինձ պատիվ եմ համարում, որ այս համայնքի անդամ եմ...»։ Հոբելյարին ողջունեցին նաեւ կրթօջախի «Արաքսի Մուրադյան» քառաձայն երգչախումբը, գեղ. ղեկ. Մարիետա Սկրտչյանի գլխավորությամբ։

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՄԵԾԱՐՈՒՄ

Հանդիպում հայր Հարություն Պզտիկյանի հետ

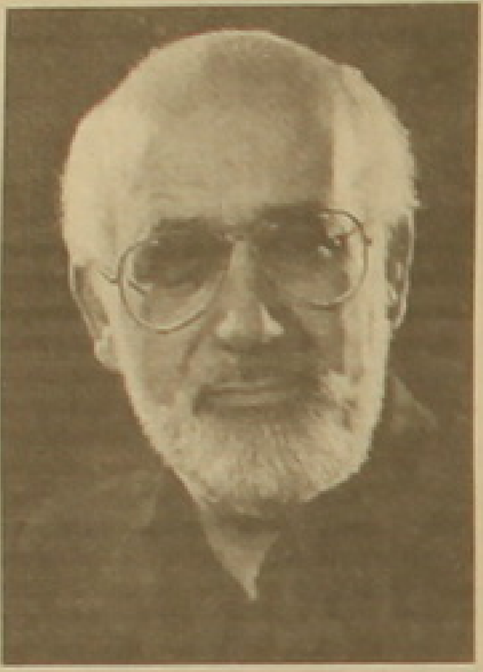

Արտաքին զգայականը փորձառության է վերածվում ապրում-վերապրումից հետո։ Երբ ընթերցում ես քրոնիկագիր Եվսեբեոսի հայաստանյան պատկերներ շարքը (նախապես հրատարակվում է Փարիզի «Յառաջ» թերթում) զարմանում ես, թե ինչպես է դրսի աչքը յուրաքանչյուր անգամ այսքան նորություն տեսնում մեր ապրած օրերի այնչափ տաղտուկի մեջ։ Հայր Հարություն Պզտիկյանի հայաստանյան պատկերները շարունակելի երկխոսություններ են սփյուռքահայ մտավորականի, հոգեւորականի, արտացավ մարդու զգացումներից ծնված։ Լուսանկարչական մի զարմանալի տեսողությամբ նա դյուրասահ լեզվով ու նրբին հումորով վրձնում է մեր իրականության լուսավոր ու ստվերոտ կողմերը, մեր առօրյա կյանքի խութերը, մեր ներքին հարաբերությունները։ Յուրաքանչյուր պատկեր վիճակի արձանագրում է, մի առանձին պատում, որ աչքի է ընկնում խոսքի դինամիկ, հակիրճ ու դիպուկ բնորոշմամբ, մտածողությամբ։ Հայաստանյան կյանքի այսքան ճշգրիտ արտացոլանքները սփյուռքահայ մտավորականի ուղեգրություններում, անշուշտ, պայմանավորված է հեղինակի խորը ճանաչողությամբ եւ բազմափորձ ուսումնասիրությամբ։

Մոլորություն է անընդհատաբար ստեղծագործվող աշխարհը տեսնել սեւ ու սպիտակի հակադրությամբ։ Այդպես էլ մեր երկիրն է, որտեղ հազարամյակներ ապրում են հայերը եւ աշխարհի ամեն մի նորության հետ նորոգվում։ Մխիթարյան վարդապետի տեսողությունը պատմական հեռավոր անցյալից է գալիս, մեր քրիստոնյա մշակույթի ակունքներից։ Եվ նա հաճախ էլ զարմանում է, որ հինավուրց մշակույթ ունեցող երկրի մայրաքաղաք տանող մայրուղին սկսվում է կազինոներով, որ Երեւանում այսօր գիշերային ակումբների եւ ռեստորանների անհոգ տերերը եւ այնտեղ զվարճացող երիտասարդները կարո՞ղ են տեր դառնալ արդյոք Նարեկացու ու Տաթեւացու, Զվարթնոց ու Հաղպատ ունեցող մշակութային ժառանգությանը։ Իմ տպավորությամբ, հայր Հարությունի խորհրդածությունները անպայմանորեն ծնվում են սիրուց եւ կարոտից։ «Այս յուրօրինակ երկրի յուրօրինակ բնակիչների» մտավորական մի հատված երեկ գրողների միության դահլիճում վայելեց Մխիթարյան միաբան, արվեստագետ, հրատարակագիր եւ խոհագիր վարդապետի՝ Պզտիկյանի ներկայությունը։ Հանդիպման առիթն անցյալ տարի միայն Հայաստանում հրատարակված իր 8 գրքերից երկուսի՝ «Երեւանյան քրոնիկներ» եւ «Խոհեր կյանքի մասին» հրատարակությունների քննարկումն էր։

Մխիթարյան հայրերին բնորոշ նվիրումը, մեղվաջան աշխատանքը, ազգային, մշակութային գործչի նրա ունակությունները, արվեստագետի դիտողականությունը եւ հոգեւորականի լայնախոհությունը, նրա ինքնատիպ հրատարակչության հիմքն են։ Սրան հավելյալ եվրոպական ամբողջ փորձառությունը մեր հրատարակչությունը նոր հուն են տանում։ Լեւոն Անանյանն իր այս խոսքերը «առարկայացրեց» ՀԳՄ որոշումը՝ վարդապետ Պզտիկյանին ՀԳՄ պատվավոր անդամ ընտրելու մասին։

Միջոցառման հանդիսավար Սուրեն Դանիելյանը քրոնիկագիր Եվսեբեոսին համարեց մեր ժամանակի տարեգիրը, որ իր գրականությունը նախ եւ առաջ հայրենի եզերքն է բացահայտում եւ ամենակարեւորը՝ ամենն արվում է անհավակնոտ հայացքով։ Նրա լայն տեսողությամբ քննությունը «ինչ անսովոր ակնոցով մեզ ստիպում է կռճկվել», իսկ ջղագրգիռ հայացքն աստիճանաբար մեզ վարժեցնում է քաղաքակրթության արժեքներին»։ Ըստ Ս. Դանիելյանի, Պզտիկյան վարդապետի գրականությունը մեզ համար բերում է այնքան բաղձալի հայրենիք-սփյուռք միասնական հրատարակչության դաշտի ձեւավորում։ Նույն ոգով իր վերաբերմունքը Մխիթարյան վարդապետի, նրա գրականության, նկարչության մասին արտահայտեց Լեւոն Լաճիկյանը. «Արտիստիկ, դինամիկ մտածողությամբ, ազնվաբարո, օժտված բնածին գեղարվեստի նուրբ ճաշակով, կենդանի, պատկերավոր ոճով գրություններ, դյուրընթեռնելի, բարեհոգի հումորով, որ հորդում է յուրաքանչյուր տողի տակ»։

Միջոցառման գեղարվեստական հայտագիրը հարուստ ու բովանդակալից էր՝ ելույթներ ունեցան ասմունքողներ Սարի Պահուտյանը, Կամո Տեր-Պետրոսյանը, երգչուհի Սագդա Սկրտչյանը, հեղինակային երգով հանդես եկավ Դավիթ Խաչատրյանը։

Ցերեկույթին ներկա էր Հայաստանում Իտալիայի դեսպան Մարկո Կլեմենտեն իր տիկնոջ հետ, որը Մխիթարյան հայրերի ներկայությունը Իտալիայում դիտեց իբրեւ մշակութային անհրաժեշտ կամուրջ։

Հուզականորեն հարուստ ու տպավորիչ էր Պզտիկյան վարդապետի խոսքը, որի կարծիքով, այս գրքերը գրվում են արդեն 300 տարի, Մխիթարյան միաբանների նվիրումով։

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

ԱԶԳ

Մարզական

«Անկախության» գավաթի ռեկորդներն ու ռեկորդակիրները

■ Առավել հաճախ՝ 4 անգամ գավաթակիր է դարձել Երեւանի «Արարատը», ընդ որում երեք տարի անընդմեջ (1993-95 թթ.): Արարատցիները եւ փյունիկցիները բոլորից հաճախ են (5-ական անգամ) հանդես եկել եզրափակիչում:

■ Գավաթի մրցաշարերի ամենահաջողակ թիմն Աշտարակի «Միկան» է: Գավաթը նվաճելու թիմի բոլոր 3 փորձերն էլ պսակվել են հաջողությամբ: Իսկ ահա, Գյումրու «Շիրակն» ամենաանհաջողակն է: Գյումրեցիները 3 անգամ հանդես են եկել եզրափակիչում եւ բոլոր դեպքերում էլ խաղադաշտը թողել են պարտված:

■ Միայն «Ցեմենտին» (1999 թ.) եւ «Փյունիկին» (2002 թ.) է հաջողվել նվաճել գավաթը հաղթելով անցկացրած բոլոր 7 հանդիպումներում:

■ Գավաթակիրներից միայն «Միկային» եւ «Փյունիկին» է հաջողվել դարպասը պահել անառիկ: 2003 թ. անցկացրած 7 հանդիպումներից եւ ոչ մեկում մրցակիցներին չի հաջողվել գեթ մեկ անգամ խոցել Ֆելիքս Հակոբյանի, իսկ 2004 թ.՝ Բետեի պաշտպանած դարպասները:

■ «Փյունիկը» միակ թիմն է, որը գավաթակիր դարձավ, թեեւ կիսաեզրափակիչ եւ եզրափակիչ 3 հանդիպումներում էլ չկարողացավ մրցակիցների դարպասը գեթ մեկ գնդակ խփել:

■ Ամենախոշոր հաշիվը գրանցվել է 1992 թ. 1/16 եզրափակիչի «Հաճըն»-«Արարատ» (1-12) եւ 1997 թ. 1/8 եզրափակիչի «Շիրակ»-«Դինամո» (12-1) հանդիպումներում: 1997 թ. «Շիրակը» երկու խաղերի արդյունքով «Դինամոյին» հաղթել է ընդհանուր 21-1 հաշվով, ինչը եւս ռեկորդ է: Գավաթի մեկ խաղարկությունում բոլորից արդյունավետ է գործել «Փյունիկը»՝ 1996 թ. անցկացրած 9 խաղերում փյունիկցիները խփել են 43 գնդակ (միջինը՝ 4.7 գոլ): Այդ տարի «Փյունիկը» հատկապես աչքի ընկավ 1/16 եզրափակիչում «Արմավիրի» հետ 2 հանդիպումներում խփելով 20 գնդակ (11-1, 9-1):

■ Գավաթի մեկ խաղարկությունում խփած գոլերով ռեկորդակիրներ են Արման Քարամյանը («Փյունիկ», 2002 թ.) եւ «Միկայի» հարձակվող Արամ Ոսկանյանը (2003 թ.), որոնք դարձել են 9-ական գոլի հեղինակ:

■ Մեկ խաղի արդյունավետության ռեկորդը պատկանում է Արամ Ոսկանյանին: 2003 թ. «Դինամոյի» հետ 1/8 եզրափակիչի առաջին խաղում Ոսկանյանը խփել է 6 գնդակ:

■ Գավաթի եզրափակիչ հանդիպումներում բոլորից արդյունավետ են գործել Համլետ Մխիթարյանն ու Կարեն Բարսեղյանը, որոնք դարձել են 3-ական գոլի հեղինակ:

■ Միայն 3 ֆուտբոլիստի է հաջողվել եզրափակիչ խաղում 2 գոլ խփել: Աչքի են ընկել Արմեն Շահգելդյանը («Արարատ», 1993 թ.՝ «Շիրակին»), Կարեն Բարսեղյանը («Կոտայք», 1995 թ.՝ «Արարատին», երկուսն էլ 11 մ հարվածով) եւ Հայկ Հակոբյանը («Ցեմենտ», 1999 թ.՝ «Շիրակին»):

■ Գավաթի խաղարկություններում անցկացրած խաղերի քանակով ռեկորդակիրը Հովհաննես Թահմազյանն է՝ 63 խաղ:

■ Մարզիչներից առավել հաճախ՝ 3 անգամ գավաթակիր թիմ է պատրաստել Վարուժան Սուքիասյանը, որի ղեկավարությամբ մրցանակը նվաճել են «Բանանցը» (1992 թ.) եւ «Ցեմենտը» (1998-99 թթ.): Իսկ ահա «Շիրակի» անփոփոխ մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանին կարելի է կարեկցել: Նրա սաները 3 անգամ հանդես են եկել գավաթի եզրափակիչում եւ բոլոր դեպքերում էլ խաղադաշտը թողել են պարտված:

■ Արգենտինացի Օսկար Լոպեսից հետո (2002 թ.) ռումինացի Միխայ Ստոյկիցան օտարերկրացի երկրորդ մարզիչն է, որը գավաթակիր թիմ է պատրաստում:

■ Ֆուտբոլիստներից ամենատիտղոսակիրը Տիգրան Գսպեյանն է. նա հնգակի գավաթակիր է (4 անգամ՝ «Արարատում», մեկ անգամ՝ «Ցեմենտում»):

■ Արամայիս Տոնոյանը որպես թիմի ավագ, 4 անգամ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ներկայացուցչից ստացել է գավաթը: Նա 6 տարի անընդմեջ (1993-98 թթ.) «Արարատի», «Փյունիկի» եւ «Երեւանի» կազմերում հանդես է եկել եզրափակիչ հանդիպումներում: Առաջին 4 եզրափակիչները նրա համար հաղթական են եղել: Տոնոյանը մասնակցել է եւս 2 եզրափակիչի (2000-01 թթ.), սակայն որպես «Միկայի» մարզիչ: 2 եզրափակիչներն էլ նրա սաների համար հաջողությամբ են ավարտվել: Եզրափակիչ 6 խաղի է մասնակցել նաեւ Համլետ Մխիթարյանը:

■ Փյունիկցիներ Ժորա Հովհաննիսյանն ու Էդգար Մանուչարյանը գավաթակիր են դարձել 15 տարեկանում (2002 թ.), իսկ 17 տարեկանում արդեն կրկնակի գավաթակիրներ են: Իսկ ահա Սամվել Նիկոլյանը գավաթը նվաճած ամենատարեց ֆուտբոլիստն է: 2001 թ. նա «Միկայում» գավաթակիր դարձավ 37 տարեկանում:

Շախմատային «Օսկարը» Վիշվանաթան Անանդին

«64-Շախմատնոյե օբոզրենիե» ամսագիրը 9-րդ անգամ անցկացրեց «Օսկարի» մրցանակաբաշխություն որոշելու տարվա լավագույն շախմատիստին: Հարցման մասնակիցներից յուրաքանչյուրը պետք է ներկայացներ լավագույն տասնյակի իր տարբերակը: Ցուցակում առաջինը նշված շախմատիստին տրվում է 13 միավոր, 2-րդ տեղը զբաղեցրածին՝ 11, 3-րդին՝ 9 եւ այսպես շարունակ: Հերթական մրցանակաբաշխությունը մասնակիցների քանակով ռեկորդային էր: Հարցմանը մասնակցել են 65 երկրների 358 ներկայացուցիչներ: 2003 թ. լավագույն շախմատիստ է ճանաչվել հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը, որը վաստակել է 4150 միավոր: Հարցման մասնակիցներից 232-ը Անանդին ճանաչել են լավագույնը: Վերջին 9 տարիների ընթացքում առաջին անգամ Գարի Կասպարովը տեղ չի զբաղեցրել լավագույն եռյակում: Նա 2262 միավորով 4-րդ տեղում է, իսկ 2-րդ եւ 3-րդ հորիզոնականները զբաղեցրել են համապատասխանաբար Պյոտր Սվիդլերը (2575 միավոր) եւ Վլադիմիր Կրամնիկը (2518): 5-րդ տեղում հունգարացի Պետեր Լեկոն է (1867), իսկ 6-րդ տեղը զբաղեցրել է Հուդիթ Պոլգարը (1528):

Հնդիկ գրոսմայստերը 3-րդ անգամ է արժանանում շախմատային «Օսկարին»: Մրցանակը նրան կհանձնվի հունիսին, երբ Մոսկվայում հանդիսավորությամբ կնշվի աշխարհի 9-րդ չեմպիոն, «64-Շախմատնոյե օբոզրենիե» ամսագրի հիմնադիր Տիգրան Պետրոսյանի ծննդյան 75-ամյակը: Հարկ է նշել, որ տարվա լավագույն շախմատիստին որոշելու ավանդույթը սկսվել է 1968 թ.: Այդ մտահղացման հեղինակը շախմատային մրցաշարերի կազմակերպիչ եւ անվանի լրագրող Պուչն էր, որի ջանքերով էլ սահմանվեց հատուկ մրցանակ՝ շախմատային «Օսկար»: Մրցանակի առաջին դափնեկիրն աշխարհի այն ժամանակվա չեմպիոն Բորիս Սպասկին էր: Պուչն անձամբ էր հանձնում «Օսկարը» դափնեկիրին: 1968 թ. կազմավորվեց շախմատային լրագրողների միջազգային ընկերակցությունը, որն էլ զբաղվում էր հարցման անցկացումով ու արդյունքների ամփոփմամբ: Ցավոք, 1989 թ. Պուչն ավտովթարի զոհ դարձավ եւ մրցանակաբաշխության անցկացումն ընդհատվեց: Եվ միայն 1995 թ. լավագույն շախմատիստին որոշելու նախաձեռնությունը ստանձնեց «64-Շախմատնոյե օբոզրենիե» ամսագիրը՝ պատրաստելով նոր մրցանակ:

Եվ այսպես, շախմատային «Օսկարը» մինչ օրս խաղարկվել է 31 անգամ: Բոլորից հաճախ՝ 12 անգամ մրցանակի դափնեկիր է դարձել աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարի Կասպարովը: 9 անգամ լավագույնն է ճանաչվել Անատոլի Կարպովը, ընդ որում՝ 5 անգամ անընդմեջ: Ընդհանուր առմամբ, «Օսկարի» դափնեկիր են դարձել 7 շախմատիստներ: Ահա «Օսկարի» դափնեկիրների ցուցակը.

1968-69 թթ.	Բորիս Սպասկի
1970-72 թթ.	Բոբի Ֆիշեր
1973-77 թթ.	Անատոլի Կարպով
1978 թ.	Վիկտոր Կորչնոյ
1979-81 թթ.	Անատոլի Կարպով
1982-83 թթ.	Գարի Կասպարով
1984 թ.	Անատոլի Կարպով
1985-88 թթ.	Գարի Կասպարով
1995-96 թթ.	Գարի Կասպարով
1997-98 թթ.	Վիշվանաթան Անանդ
1999 թ.	Գարի Կասպարով
2000 թ.	Վլադիմիր Կրամնիկ
2001-02 թթ.	Գարի Կասպարով
2003 թ.	Վիշվանաթան Անանդ

ԹԵՆԻՍ

Սարգսյանը ռեւանշի հասավ

«Masters» շարքի թենիսի հերթական մրցաշարն է մեկնարկել Համբուրգում, որի ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 2,4 մլն եվրո է: Առաջին փուլի արգելքը հաղթահարած թենիսիստների թվում է նաեւ Սարգիս Սարգսյանը, որը 6-2, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց ռուսաստանցի Նիկոլայ Դավիդենկոյին: Այսպիսով, Սարգիսը յուրօրինակ ռեւանշի հասավ նախորդ շաբաթ Հռոմում ռուս թենիսիստից կրած պարտության դիմաց: Իսկ ահա ռուսաստանցի մեկ այլ թենիսիստ՝ Մարատ Սաֆինը հաղթահարեց ֆրանսիացի Սեբաստիան Գրոժանի դիմադրությունը (7-6, 7-5):

Հողածածկույթով կորտերում անպարտելիի համբավ ձեռք բերած արգենտինացի Գիլյերմո Կորիան հաղթեց իսպանացի Նիկոլաս Ալմագրոյին (3-6, 6-4, 7-5): Յոհան Յոհանսոնն առավելության հասավ Մարկ Ֆիլիպուսիսի, իսկ Թոմի Հաասը՝ Վինսենտ Սպեյդիի նկատմամբ: Հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին նաեւ Վերդասկոն, Մարտինը, Խոռնան, Նոուլը, Ռոխուսը, Ռոբրեդոն, Սարետան, Պորտասն ու Հրբատին:

«Պանաթինաիկոսը» Հունաստանի գավաթակիր

Հունաստանի գավաթի խաղարկության 62-ամյա պատմության ընթացքում «Պանաթինաիկոսը» 16-րդ անգամ դարձավ երկրի գավաթակիր: Վճռորոշ խաղում «Պանաթինաիկոսը» 3-1 հաշվով պարտության մատնեց «Օլիմպիակոսին»: Հաշիվը 3-րդ րոպեին բացեց «Պանաթինաիկոսի» եւ Հունաստանի հավաքականի հարձակվող Դեմիս Պապադոպուլոսը: 65-րդ րոպեին Ջովանին վերականգնեց հավասարակշռությունը, սակայն այնուհետեւ կիպրոսցի Միխալիս Կոնստանտինուն երկու անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը՝ ապահովելով իր թիմի հաղթանակը:

Խաղն անցկացվեց Աթենքի մերձակայքում գտնվող «Պանիոնիոսի» 13 հազարանոց մարզադաշտում, քանի որ մտավախություն կար, որ երկու թիմերի ֆանատները կարող են վնաս տալ օլիմպիական նոր մարզադաշտին: Սակայն որքան էլ որ տարօրինակ էր նման հանդիպումների համար, մարզադաշտում ֆուտբոլասերների վարքագիծը նորմալ էր: Կարգուկանոնը հսկող շուրջ 2500 ոստիկանները փաստորեն անգործ մնացին: Չերբակալվեց ընդամենը մեկ մարդ, ինչն այս երկու թիմերի հանդիպումներում յուրօրինակ ցուցանիշ է:

Ուժեղագույնը կրկին Կանադայի ընտրանին է

Կանադայի հավաքականը երկրորդ տարին անընդմեջ նվաճեց տափօղակով հոկեյի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Ինչպես եւ նախորդ տարի, այս անգամ էլ վճռորոշ խաղում ուժեղագույնի տիտղոսը վիճարկեցին Կանադայի եւ Շվեդիայի հոկեյիստները: Եթե անցյալ տարի չեմպիոնը որոշվել էր լրացուցիչ ժամանակում, որի ընթացքում կանադացիներին հաղթանակ էր պարգեւել Էնսոն Կարտերի խփած տափօղակը, ապա այս անգամ մրցակիցներն իրենց հարաբերությունները պարզեցին հիմնական ժամանակում: Կանադայի հավաքականը հաղթեց 5-3 հաշվով:

Չափազանց համառ ու անզիջում մրցապայքար ծավալվեց 3-րդ տեղի համար: Հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակում այդպես էլ Սլովակիայի եւ ԱՄՆ-ի հոկեյիստներին չհաջողվեց գեթ մեկ անգամ գրավել դարպասը: Բրոնզե մեդալների բախտը վճռեցին բուլիտները, որոնք ավելի հաջող իրացրին ամերիկացիները՝ 4-2:

Առաջնության լավագույն ռմբարկու ճանաչվեց Կանադայի հավաքականի հարձակվող Դենի Հիթլին, որը խփել էր 8 գոլ եւ կատարել գոլային 3 փոխանցում: Նա նաեւ ճանաչվեց մրցաշարի ամենաօգտակար հոկեյիստը, ինչպես նաեւ ընդգրկվեց խորհրդանշական հավաքականում: Լավագույն պաշտպանի մրցանակին արժանացավ շվեդ Տերնստրյոմը, իսկ դարպասապահ ճանաչվեց ամերիկացի Թայ Կոնկլինը:

Յուրօրինակ հարցում էր անցկացվել նաեւ որոշելու աշխարհի առաջնությունների պատմության մեջ լավագույն հոկեյիստին: Այդ պատվին արժանացավ օլիմպիական խաղերի կրկնակի եւ աշխարհի ութակի չեմպիոն, ԽՍՀՄ հավաքականի նախկին ավագ Բորիս Միխայլովը: Հարցման արդյունքներով 2-րդ տեղը զբաղեցրեց Վյաչեսլավ Ֆետիսովը, 3-րդ հորիզոնականում Վլադիսլավ Տրետյակն է: Լավագույն տասնյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Վալերի Խառլամովը, Սվեն Յոհանսոնը, Սերգեյ Մակարովը, Իրժի Գոլիկը, Մաթս Սունդինը, Իրժի Հոլեչեկը եւ Սակու Կոյվուն:

Իտալացի հեծանվորդների առավելությամբ

«Ջիրո դ'Իտալիա» բազմօրյա հեծանվավազքի առաջին փուլը շահեց իտալացի հանրահայտ հեծանվորդ Ալեսանդրո Պետակին, որը 143 կմ մրցատարածությունը հաղթահարեց 3 ժամ 41 րոպե 56 վրկ-ում: 2-րդ տեղը զբաղեցրած Օլաֆ Պոլակն առաջատարից հետ մնաց 10 վրկ-ով:

2-րդ փուլում 148 կմ մրցատարածությունը բոլորից արագ հաղթահարեց իտալացի Դամյանո Կունեգոն (4 ժամ 37 րոպե 8 վրկ): Ընդհանուր հաշվարկով լավագույնն ավստրալացի Բրեդլի Մակգին է: 2-րդ տեղում ուկրաինացի Յարոսլավ Պոպովիչն է, որն առաջատարին զիջում է 32 վրկ-ով: Թիմային հաշվարկով առջեւից է ընթանում իտալական «Լյամպրեն»: 2-րդ եւ 3-րդ տեղերում եւս իտալական թիմերն են՝ «Սաեկոն» եւ «Ակվա Սապոնեն»:

Մորիենտեսը կվերադառնա «Ռեալ»

«Չելսիի» հետ կիսաեզրափակիչ պատասխան խաղում իրեն գերազանց դրսեւորած Ֆեռնանդո Մորիենտեսը, որը վարձավճարով է հանդես գալիս «Մոնակոյում», հունիսի 30-ին պետք է վերադառնա Մադրիդի «Ռեալ»: Այս մասին հայտարարել է «Ռեալի» նախագահ Ֆլորենտինո Պերեսը: Նա նշել է, որ բոլորը հիացած են Մորիենտեսի ելույթներով, որը հիանալի անցկացրեց մրցաշրջանը «Մոնակոյում»՝ լինելով թիմի լավագույն ֆուտբոլիստը: Ակումբի հետ կնքած պայմանագրի համաձայն, Մորիենտեսը դեռ երկու մրցաշրջան պետք է խաղա «Ռեալում»: Ֆրանսիական ակումբը շատ կցանկանար գնել նրան, սակայն դա «Մոնակոյի» հնարավորություններից վեր է:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Իրաքում զոհվել է ռուսական ընկերության աշխատակից

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իրաքում զոհվել է ռուսաստանյան «Ինտերէներգոսերվիս» ընկերության մի աշխատակից: Այդ ֆիրմայի եւս երկու մասնագետներ պատանդ են տարվել: Առայժմ ոչ ոք չի ստանձնել ռուսաստանցի մասնագետների սպանության ու առեւանգման պատասխանատվությունը եւ ոչ մի պահանջ չի առաջադրվել: Այդ մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտնել է «Ալ Ջազիրա» միջարաբական հեռուստաընկերության մոսկովյան բյուրոյի ղեկավար Աքրամ Խազամը: Նրա ասելով, հարձակումը մի խումբ անհայտ անձանց կողմից այսօր ցերեկը կատարվել է Իրաքի մայրաքաղաքի շրջաններից մեկում, երբ «Ինտերէներգոսերվիսի» աշխատակիցները վերադառնում էին աշխատանքից: Հարձակման հետեւանքով զոհվել է «Ինտերէներգոսերվիսի» մի աշխատակից, երկուսին պատանդ են տարել: Բացի այդ, վիրավորվել է իրաքցի պահապան մի զինվոր:

Հարձակման ենթարկված «Ինտերէներգոսերվիսի» աշխատակիցները վերականգնում էին Բաղդադից 50 կիլոմետր հարավ գտնվող Էլ Մուսայիբի էլեկտրակայանը: «Ինտերէներգոսերվիս» ընկերությունը ներկայումս քննարկում է Իրաքից իր աշխատակիցներին տարհանելու հարցը:

Թաուս Ջաբրաիլովն ընտրվել է Չեչնիայի Պետխորհրդի նախագահ

ԳՐՈԶՆԻ, 11 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Չեչնիայի Պետական խորհրդի նախագահ է ընտրվել Թաուս Ջաբրաիլովը, որն զբաղեցնում էր հանրապետության կառավարության փոխնախագահի պաշտոնը: Նախկինում Չեչնիայի Պետխորհրդի ղեկավարը Հուսեյն Իսաեւն էր, որը մայիսի 9-ին Գրոզնիում կատարված պայթյունության հետեւանքով զոհվել էր հանրապետության նախագահ Ահմադ Քադիրովի հետ միասին:

«Ես ուժերիս ներածին չափ ամեն ինչ կանեմ, որպեսզի չեչեն ժողովուրդը երջանիկ ապրի», ասել է Ջաբրաիլովն այդ պաշտոնում ընտրվելուց հետո:

Ստորագրահավաք հանուն Դոնալդ Ռամսֆելդի պաշտոնաթողության

Դեմոկրատական կուսակցությունից ԱՄՆ նախագահության թեկնածու, սենատոր Ջոն Քերիի նախընտրական շտաբը նախաձեռնել է ստորագրությունների հավաքման արշավ: Դրանք կազմում են հանրագիր, որով կպահանջվի պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդի հրաժարականը: «Դոնալդ Ռամսֆելդը պետք է անհապաղ հրաժարական տա», նշվում է հանրագրում:

Քերիի շտաբում ՌԻԱ գործակալության թղթակցին հայտնել են, որ Ռամսֆելդի պաշտոնաթողության պահանջի տակ առ այսօր ստորագրել են ավելի քան 275 հազար ամերիկացիներ:

Մինչդեռ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը երկուշաբթի օրը Պենտագոն կատարած այցելության ժամանակ վերստին հասկացրել է, որ ինքը մտադիր չէ պաշտոնանկ անել պաշտպանության նախարարին: Բուշի խոսքերով, Պենտագոնի ներկայիս ղեկավարը «պաշտպանության ուժեղ նախարար է»: Ռամսֆելդին դիմելով, Բուշն ասել է. «Դուք գերազանց աշխատանք եք կատարում: Մեր երկիրը երախտապարտ է եւ պարտական է Ձեզ»:

Ռամսֆելդին պաշտոնաթող անելու պահանջներն ԱՄՆ-ում հնչում են իրաքյան «Աբու Գրեյբ» բանտում կալանավորների կտտանքների եւ ծանակման դեպքերի կապակցությամբ: Ամերիկացի գործիչներից շատերի կարծիքով, ամերիկյան բանակի բարոյալքման նման աստիճան թույլ տված պաշտպանության նախարարը պարտավոր է թողնել իր պաշտոնը:

Սաուդյան Արաբիան կավելացնի նավթի արդյունահանումը

Սաուդյան Արաբիան Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպությանը (OPEC) հորդորել է ավելացնել նավթահանույթի ծավալները: Սաուդյան նավթի նախարար Ալի իբն Իբրահիմ ան Նուեյմին ընդգծել է, որ նավթահանույթի ընդլայնումը «կենսական անհրաժեշտություն է»:

Նրա հայտարարությունից հետո նավթի համաշխարհային գների անկում է նկատվում: Լոնդոնի միջազգային նավթային բորսայում երեկ մեկ բարել նավթն էժանացել է 1,04 դոլարով, դրա գինն իջել է 35,96 դոլարի: Նյու Յորքի ապրանքային բորսայում մեկ բարելի գինն ավելի բարձր է՝ 38,84 դոլար:

Սպասվում է, որ 3 շաբաթ հետո Բեյրութում կայանալիք OPEC-ի հերթական նստաշրջանը նավթահանույթն ավելացնելու պաշտոնական որոշում կընդունի: Կազմակերպության անդամների մեջ միայն Սաուդյան Արաբիան է, որ ունի նավթի արտահանումն օրական 1 մլն բարելով ավելացնելու պահեստային հնարավորություններ:

Պ. Ռ.

Ցույցեր Կաննում

ՓԱՐԻԶ, 11 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կաննի հռչակավոր միջազգային փառատոնի բացումից մեկ օր առաջ այս քաղաքը վերածվել է չտեսնված սոցիալական մարտերի նախապատրաստման ասպարեզի: Այսօր փառատոնի ձախողման սպառնալիքի դեմ բողոքի խոշոր ցույց են անցկացնում Կաննի խանութների եւ ռեստորանների տերերը: Նրանք ընդգծում են, որ ամեն մի գործողություն, որը կասկածի տակ կդնի փառատոնը, ծանր հարված կհասցնի ոչ միայն համաշխարհային մշակույթին, այլեւ տեղի գործարարությանը:

Մինչդեռ շարունակվում է այն ուժերի եւ ժամավճարով աշխատող դերասանների հավաքագրումը, որոնք մտադիր են փառատոնն օգտագործել որպես ամբիոն իրենց պահանջների համար: Առայժմ պայքարը գլխավորող արհմիությունները պնդում են, թե փառատոնի ձախողումը չի մտնում իրենց ծրագրերի մեջ:

Ըստ համաժողովի տնօրինության հետ ձեռք բերված համաձայնության, ժամավճարով աշխատող դերասանները մայիսի 15-ի շաբաթ օրը ցույց կանցկացնեն Կաննի գլխավոր առափնյա փողոցում, իսկ մայիսի 16-ին եւ 17-ին տեղի կունենան բաց ժողովներ: Իր հերթին Ֆրանսիայի կառավարությունը, որը շարունակում է պահպանել խիստ դիրքորոշումը ժամավճարով աշխատողների նկատմամբ, փորձել է աշխատանքային վեճը փոխադրել ավելի լայն շրջանակներ: Այսպես, վարչապետ Ժան Պիեռ Ռաֆարենը սոցիալական գործընկերներին կոչ է արել լուծելու գործազրկության նպաստների ֆինանսավորման հիմնախնդիրը, որոնք պետք է կրճատվեն կառավարության պլաններին համապատասխան:

Սակայն ժամավճարով աշխատող դերասանների ակտիվության ուժգնացող ալիքի վրա ձեւավորվում է հակագլոբալիստների եւ անարխիստների շարժումը, որոնք նույնպես մտադիր են Կաննի փառատոնն օգտագործել իրենց նպատակների համար: Արդեն հայտնի է, որ մի շարք խմբեր ազդարարել են Կաննում «Սոցիալական պայքարի միջազգային փառատոնի» անցկացման մասին:

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԿՆ ԻՐ ԿԱՊԻՏԱԼԸ ՀԱՄԱԼՐՈՒՄ Է 2 ՄԼՆ ԱՄՆ ԴՈԼԱՐՈՎ

«Զարգացման Հայկական Բանկ» ԲԲԸ /ADB/ ձեռնամուխ է եղել 2 մլն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարի բաժնետոմսերի հերթական, թվով 10-րդ փակ էմիսիայի անցկացմանը: Այդ մասին հայտարարվել է մայիսի 7-ին բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովի ժամանակ: «Զարգացման Հայկական Բանկ» ԲԲԸ Վարչության նախագահ Ալեքսանդր Գրիգորյանը հաղորդել է, որ կապիտալը հիմնականում կհամալրվի ամերիկյան մասնավոր ներդրումների հաշվին: Մինչեւ ընթացիկ տարվա հուլիսը բանկը մտադիր է տեղաբաշխել 1,5 մլն ԱՄՆ դոլար գումարի բաժնետոմսեր, իսկ տարեվերջին՝ էմիսիայի ամբողջ ծավալը: Ընդհանուր առմամբ, ենթադրվում է բանկի կողմից 201600 սովորական եւ փոփոխական շահաբաժնով 16000 արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում՝ համապատասխանաբար 5500 եւ 700 դրամ անվանական արժեքով:

ARMINFO

Այսօրվա դրությամբ բանկի բաժնետոմսերի փաթեթի 63 տոկոսը կենտրոնացված է հիմնականում Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Կանադայի եւ Ռուսաստանի ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց ձեռքում: 2003 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Զարգացման Հայկական Բանկ» ԲԲԸ կանոնադրական կապիտալը կազմել է 2 մլրդ դրամ, եւ այդ ժամկետին այն բաշխվել է 104 բաժնետերերի միջեւ՝ 334475 սովորական եւ 229125 արտոնյալ բաժնետոմսերի ձեւով: Ա. Գրիգորյանը հատուկ ընդգծել է այն փաստը, որ «Զարգացման Հայկական Բանկ»-ը Հայաստանի բանկային համակարգում առաջինն է անցում կատարել կապիտալի առավելագույն դիվերսիֆիկացման ռազմավարությանը: «Մեր բանկի կանոնադրության համաձայն, բաժնետերն իրավունք ունի ունենալու բաժնետոմսերի փաթեթի 20 տոկոսից ոչ ավելին, ինչը բավականին համահունչ է ՀՀ Կենտրոնական բանկի կորպորատիվ կառավարման հայեցակարգին: Ավելին, 2006 թվականին մենք մտադիր ենք էլ ավելի նվազեցնել այդ ցուցանիշը», նշել է «Զարգացման Հայկական Բանկ»-ի Վարչության նախագահը՝ ավելացնելով, որ նոր էմիսիայի տեղաբաշխումից հետո բանկի կանոնադրական կապիտալում օտարերկրյա կապիտալի մասնաբաժինը կավելանա մինչեւ 68-70 տոկոս:

ImageInfo

2004 թվականին «Զարգացման Հայկական Բանկ»-ը մտադիր է լուծել յոթ կարեւոր խնդիր: Առաջին՝ բոլոր ջանքերը ուղղորդել դատական ատյաններում գտնվող գործերի ավարտն ապահովելու ուղղությամբ, հետեւաբար, շոշափելի կերպով վերականգնել բանկի շահութաբերությունը եւ այն ապահովել բանկի ակտիվների 1-1,5 տոկոսի սահմաններում՝ ընթացիկ տարվա վերջին ստանալով 250-300 մլն դրամի զուտ շահույթ: Երկրորդ՝ ավարտին հասցնել բանկի կապիտալացման խնդիրների լուծումը: Երրորդ՝ բարձրացնել բանկի վարկային պորտֆելի կառավարման արդյունավետությունը՝ ապահովելով վերջինիս 15 տոկոսանոց աճ՝ միաժամանակ անցկացնելով հետագա դիվերսիֆիկացում՝ ապահովելով վերջինիս շարունակական ուղղվածությունը տնտեսության իրական հատվածին: Միաժամանակ, բանկը կընդլայնի վարկավորման ոլորտը եւ ձեռնամուխ կլինի նորարարական ոլորտի ֆինանսավորմանը: Պոտենցիալ հաճախորդների ընտրության գործընթացն արդեն սկսվել է: Այդ ոլորտի վարկավորման համար բանկն ակտիվորեն բանակցություններ է վարում միջազգային ֆինանսական ինստիտուտների հետ:

Չորրորդ խնդիրը 5-8 տոկոսով բանկի վարկային պորտֆելում հիփոթեկային եւ սպառողական վարկերի տեսակարար կշռի ավելացումն է: Հինգերորդ՝ մինչեւ 20-25 տոկոս բանկի ներգրավված պարտավորությունների կառուցվածքում ցպահանջ միջոցների մասնաբաժնի ավելացումն է: Վեցերորդ կարեւոր խնդիրը բանկի ղեկավարությունը դիտարկում է պլաստիկ քարտերի բիզնեսի հետագա զարգացման մեջ՝ թե լոկալ ArCa, եւ թե միջազգային վճարային համակարգերի քարտերի գծով: Յոթերորդ խնդիրը տեղեկատվական տեխնոլոգիաներին հատուկ դերի հատկացումն է Ինտերնետ-Դիլինգ եւ Ինտերնետ-Բանկինգ համակարգերի եւ բանկային գործունեության միասնական ավտոմատացման այլ ենթահամակարգերի ներդրման եւ զարգացման ճանապարհով:

Ելույթ ունենալով բաժնետերերի առջեւ՝ Ա. Գրիգորյանը երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակը գնահատել է որպես բավականին բարենպաստ՝ բանկային համակարգի ֆինանսական միջնորդական գործունեության զարգացման համար, ինչը նպաստել է տնտեսական աճին, կապիտալի նշանակալի ներհոսքին, խնայողությունների էական աճին եւ փողի պահանջարկի ավելացմանը: Բացի այդ, երկրում դիտվում է ֆինանսական շուկայի տոկոսադրույքների սահուն նվազման դրական միտում, այդ թվում դրամավարկային գործիքների գծով: Կարեւոր նշանակություն ունի նաեւ բանկային համակարգի ինստիտուցիոնալ բարեփոխման կայուն միտումը: Արդյունքում, 2003 թվականին բանկային համակարգը բնութագրող գրեթե բոլոր ցուցանիշների գծով արձանագրվել է աննախադեպ աճ: Այսպես, Հայաստանում 14 տոկոսանոց տնտեսական աճն ուղեկցվել է առեւտրային բանկերի համախառն ակտիվների 16 տոկոսանոց եւ վարկային ներդրումների գրեթե 17 տոկոսանոց աճով: Նման դրական հանգամանքներին զուգահեռ, Զարգացման Հայկական Բանկի ղեկավարության կարծիքով բանկային համակարգի եւ տնտեսության իրական հատվածի զարգացման մակարդակների ջրբաժանը կրկին շոշափելի էր, ինչը խոչընդոտում էր ֆինանսական միջնորդության մակարդակի աճը: Խոսքը այն մասին է, որ ազգային տնտեսության շրջանակներում ձեւավորված խնայողությունները ծառայում են ոչ թե վերջինիս ֆինանսավորման նպատակով, այլ հակառակը՝ շարունակվում է միջոցների շոշափելի արտահոսքը, եւ միաժամանակ ոչ բավարար տեմպերով է զարգանում տնտեսության արդյունաբերական հատվածը: 2003 թվականին տնտեսության ներքին վարկավորումը կրճատվել է 6,3 տոկոսով կամ 6 մլրդ դրամով՝ նախատեսվող 23 տոկոսի աճի փոխարեն: Ընդ որում, դրան խոչընդոտել է ոչ թե արտաքին աղբյուրների հաշվին լայնածավալ վարկավորումը, այլ տնտեսվարող սուբյեկտների նկատմամբ բանկերի անվստահությունը: Արդյունքում, բնական են այնպիսի հետեւանքները, ինչպիսիք են արտասահմանյան թղթակցային հաշիվներում միջոցների կուտակումը եւ ավելցուկային իրացվելիության բարձր մակարդակը:

Նշենք, որ Հայաստանի առեւտրային բանկերի հաշվետվությունների հիման վրա ԱՐՄԻՆՖՈ գործակալության կողմից կազմված Հայաստանի առեւտրային բանկերի ռեյտինգի համաձայն, 2004 թվականի ապրիլի 1-ի դրությամբ Զարգացման Հայկական Բանկի ընդհանուր կապիտալը կազմել է 1,9 մլրդ դրամ, ակտիվների մակարդակը՝ 10,9 մլրդ դրամ: Դրանց կառուցվածքում վարկային ներդրումներին բաժին է ընկել 60 տոկոս կամ 6,5 մլրդ դրամ՝ առաջին եռամսյակում 18,3 տոկոսով աճի ապահովմամբ: Վարկային պորտֆելում տնտեսության մեջ տեղաբաշխված վարկերի տեսակարար կշիռը կազմել է 54,2 տոկոս կամ 3,5 մլրդ դրամ: Ընթացիկ տարվա ապրիլի 1-ի դրությամբ բանկի ընդհանուր պարտավորությունները կազմել են 8,9 մլրդ դրամ, որից 71,2 տոկոսը բաժին է ընկնում ֆիզիկական անձանց հանրագումարային ավանդներին, որոնց ծավալը հաշվետու եռամսյակում աճել է 19,7 տոկոսով:

ԿԱՐԻՆԱ ՄԵԼԻՔՅԱՆ
ImageInfo

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 05. 2004. Գինը՝ 100 դրամ